

**JAUNIMO REIKALŲ AGENTŪROS SAVIVALDYBĖMS TEIKIAMŲ  
REKOMENDACIJŲ ĮTAKOS REGIONINĖS JAUNIMO POLITIKOS  
ĮGYVENDINIMUI VERTINIMAS**

**Tyrimo ataskaita**

Tyrimą atliko ir ataskaitą parengė dr. Aušra Šukvietienė

**2022**

**Vilnius**

## Turinys

Įvadas .....	2
1. Rekomendacijų įtakos regioninės jaunimo politikos įgyvendinimui analizė .....	7
1.1. Darbo su jaunimu srities vertinimas .....	8
1.2. Jaunimo interesų atstovavimo, jaunimo dalyvavimo ir įgalinimo skatinimo srities vertinimas .....	13
1.3. Jaunimo savanoriškos veiklos srities vertinimas .....	18
1.4. Jaunimo politikos veiklos sričių administravimo (faktais ir žiniomis grįstos jaunimo politikos) srities vertinimas .....	22
2. Rekomendacijų rengimui ir įgyvendinimui poveikį darančių veiksnių apibendrinimas .....	26
Išvados.....	33
Rekomendacijos .....	37
PRIEDAI.....	38

## Ivadas

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos jaunimo politikos pagrindų įstatymo 3 straipsnio 5 dalimi, už jaunimo politikos tikslų ir priemonių įgyvendinimą nacionaliniu lygmeniu atsakinga Jaunimo reikalų agentūra (toliau – JRA), kuri kiekvienais metais iki balandžio 1 dienos teikia savivaldybių administracijoms individualias jaunimo politikos (toliau – JP) įgyvendinimo rekomendacijas, kurių pagrindu turi būti užtikrinama valstybinė (valstybės perduota savivaldybėms) jaunimo politikos įgyvendinimo funkcija bei vykdo jų įgyvendinimo stebėseną<sup>1</sup>. Nuo 2018 m. teikiamos metinės rekomenduojamos jaunimo politikos įgyvendinimo užduotys ir rezultatų vertinimo kriterijai (toliau – Rekomendacijos), individualiai derinami su atitinkamos savivaldybės administracija ir jos jaunimo reikalų koordinatoriumi arba asmeniu, kuriam laikinai pavesta vykdyti JRK funkcijas (toliau – JRK), atsižvelgiant į LR Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos išskirtas nacionalines prioritetas ir kitas JRA numatytas veiklos sritis ir (arba) pagrindines kryptis.

Pagal suderintas Rekomendacijas JRA renka jaunimo politikos įgyvendinimo veiklos ataskaitas, o vadovaujantis jomis atlieka JP įgyvendinimo savivaldybėse vertinimą. Vertinimas atliekamas vadovaujantis Jaunimo politikos įgyvendinimo vertinimo metodika<sup>2</sup> (toliau – Metodika) atsižvelgiant į Jaunimo politikos pagrindų įstatyme, Tipiniame savivaldybės JRK (vyriausiojo specialisto) pareigybės aprašyme, JRK metodiniame leidinyje ir kituose dokumentuose numatytą JRK vaidmenį ir funkcijas, jaunimo politikos įgyvendinimo priemones ir kt.<sup>3</sup> Metodikoje numatyti skirtingi balai už pasiektus rezultatus priklauso nuo savivaldybės dydžio (gyventojų skaičiaus ir jaunų žmonių skaičiaus savivaldybėje) bei vadovaujantis ja, jaunimo politikos vertinimas apima keturias sritis, kurių kiekviena vertinama atskirai:

1. Darbas su jaunimu (atvirasis darbas, mobilusis darbas ir darbas su jaunimu gatvėje);
2. Jaunimo interesų atstovavimas, jaunimo dalyvavimo, įgalinimo skatinimas;
3. Jaunimo savanoriška veikla;
4. Jaunimo politikos veiklos sričių administravimas (faktais ir žiniomis grįsta jaunimo politika).

---

<sup>1</sup> <https://jra.lt/dirbantiems/suzinok-daugiau/jaunimo-politikos-igyvendinimas-savivaldybese>

<sup>2</sup> <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.320796/asr>

<sup>3</sup> <https://jra.lt/dirbantiems/suzinok-daugiau/jaunimo-politikos-igyvendinimas-savivaldybese>

Remiantis JRA atliekama stebėseną<sup>4</sup>, savivaldybės 2021 m. pilnai įgyvendino vidutiniškai 74,5 proc. joms rekomenduotų jaunimo politikos užduočių, o daugiau kaip 90 proc. įgyvendino tik 6 savivaldybės. Atsižvelgiant į tai, kad nuo 2018 m. vienas svarbiausių jaunimo politikos įgyvendinimą savivaldybėse numatančių dokumentų yra būtent JRA savivaldybėms teikiamos metinės Rekomendacijos, kurios prieš tai būna suderintos su savivaldybių atstovais, šiuo tyrimu siekiama identifikuoti Rekomendacijų įgyvendinimo iššūkius savivaldybėse bei kaip Rekomendacijų teikimas prisideda prie kokybiško jaunimo politikos įgyvendinimo vietos savivaldos lygmeniu.

**Tyrimo tikslas** – įvertinti Agentūros savivaldybėms teikiamų Rekomendacijų įtaką regioninės jaunimo politikos įgyvendinimui.

**Uždaviniai:**

1. Atlikti Rekomendacijose suplanuotų ir faktiškai pasiektų rodiklių palyginimą.
2. Įvertinti Rekomendacijų sąsajas su savivaldybių veiklos planais.
3. Išsiaiškinti, kaip savivaldybių administracijų vadovai ir JRK vertina Rekomendacijas ir suvokia jų naudą.
4. Nustatyti, kiek kiti jaunimo politikos veikėjai savivaldybėse, pvz. savivaldybių jaunimo reikalų tarybos (toliau – SJRT), su jaunimu dirbančios organizacijos, savanorišką veiklą organizuojančios organizacijos (toliau – SVO organizacijos), yra įtraukti (ištraukia) į regioninės jaunimo politikos įgyvendinimą.
5. Įvertinti, kiek Rekomendacijos skatina ar prisideda prie jaunimo politikos pokyčių atrinktoje savivaldybėse, ir aptarti, kokie kiti veiksniai, pvz. JRK ar politinės valdžios kaita, tam daro įtaką.
6. Pateikti pasiūlymus, kaip būtų galima tobulinti Rekomendacijų rengimą ir įgyvendinimą

**Tyrimo metodologija ir metodai**

Pirmajame tyrimo etape atlikta dokumentų analizė, siekiant išanalizuoti JP įgyvendinimo veiklos ataskaitas ir jų sąsajas su savivaldybių strateginiais dokumentais. Antrajame tyrimo etape pusiau struktūruotų interviu ir grupinių diskusijų (fokus grupių) metu siekta įvertinti, kaip savivaldybių administracijų vadovai, JRK ir kiti jaunimo politikos veikėjai savivaldybėse vertina Rekomendacijas, yra įtraukiami į jų įgyvendinimą bei su kokiais pagrindiniais iššūkiais susiduriame šiame procese.

---

<sup>4</sup> <https://jra.lt/dirbantiems/suzinok-daugiau/jaunimo-politikos-igyvendinimas-savivaldybese>

## Tyrimo imties dokumentų analizei nustatymas

Tyrimo imtis sudaroma atsižvelgiant į 2019–2021 m. savivaldybių reitingus, pagal keturiose vertinamose JP srityse įgyvendintas arba neįgyvendintas JRA rekomendacijas.

Tyrimo imčiai pasirinktos 20 Lietuvos savivaldybių, iš kurių:

- 10 savivaldybių patenka tarp stipriausių, t. y. 1-30 reitingo vietose esančių savivaldybių (toliau – A grupės savivaldybės);
- 10 savivaldybių patenka tarp silpniausių, t. y. 31-60 reitingo vietose esančių savivaldybių (toliau – B grupės savivaldybės).

Siekiant atrinkti savivaldybes, pasižyminčias skirtingomis charakteristikomis, kad būtų galima daryti išvadas apie visą generalinę tyrimo imtį, savivaldybės papildomai atrinktos atsižvelgiant į JRK darbo patirtį, t. y. ar JRK įdarbintas (-a) iki Rekomendacijų atsiradimo (2018 m.), ar po to, bei pagal savivaldybės dydį (gyventojų skaičių). Tyrimui pasirinktų savivaldybių charakteristikos pateiktos 1 lent.

**1 lentelė.** Tyrimui atrinktų savivaldybių charakteristikos

Eil. nr.	A grupės savivaldybės			B grupės savivaldybės		
	Savivaldybės pavadinimas	Savivaldybės gyventojų sk.	Ar JRK dirbo iki Rekomendacijų atsiradimo?	Savivaldybės pavadinimas	Savivaldybės gyventojų sk.	Ar JRK dirbo iki Rekomendacijų atsiradimo?
1.	Akmenės r.	19 259	Ne	Alytaus r.	25 429	Ne
2.	Anykščių r.	22 794	Taip	Kėdainių r.	45 913	Taip
3.	Elektrėnų	23 521	Taip	Mažeikių r.	51 612	Taip
4.	Klaipėdos r.	59 419	Taip	Pagėgių	7 236	Taip
5.	Lazdijų r.	17 892	Ne	Prienų r.	25 010	Ne
6.	Pakruojo r.	18 497	Taip	Radviliškio r.	34 559	Taip
7.	Panevėžio m.	87 590	Ne	Vilniaus r.	98 001	Ne
8.	Šakių r.	26 318	Taip	Visagino	19 404	Ne
9.	Švenčionių r.	22 478	Taip	Rietavo	7 292	Taip
10.	Alytaus m.	51 793	Taip	Neringos	3 903	Taip

Konkrečių savivaldybių pasirinkimui poveikį taip pat turėjo tai, kiek iš keturių JP vertinimo sričių, remiantis JRA atliekama Rekomendacijų įgyvendinimo stebėseną, sėkmingai

arba nesėkmingai įgyvendino savivaldybės. Todėl pirmenybė buvo teikiama savivaldybėms, kurios įgyvendino arba neįgyvendino Rekomendacijų trijose JP srityse, įgyvendino didžiausią arba mažiausią procentą Rekomendacijų lyginant su kitomis savivaldybėmis, o tuomet likusios savivaldybės pasirinktos pagal tai, kad atlieptų kitus minėtus atrankos kriterijus. Paminėtina, kad į imtį nepateko nei viena iš didžiausių 5 Lietuvos savivaldybių, nes pagal šiuos kriterijus jos nebuvo prioritetinės ir jų Rekomendacijų įgyvendinimas yra artimas Lietuvos vidurkiui.

### **Tyrimo imties pusiau struktūruotiems interviu ir grupinėms diskusijoms nustatymas**

Pusiau struktūruotų interviu ir grupinių diskusijų tyrimo imtis sudaryta iš šių 20 atrinktų savivaldybių pasirenkant po 3 A ir 3 B grupės savivaldybes, atsižvelgiant į tuos pačius pirminėje savivaldybių atrankoje nustatytus atrankos kriterijus (skirtinga JRK patirtis, skirtingos savivaldybių charakteristikos ir t.t.). Pasirinktose Alytaus m., Akmenės r., Mažeikių r., Pagėgių, Prienų r., Švenčionių r. savivaldybėse buvo atlikti interviu su JRK, savivaldybių administracijų vadovais ar JRK veiklą ir JP klausimus savivaldybėje kuriojančiais asmenimis (4 administracijos direktoriais, 1 administracijos direktoriaus pavaduotoju ir 1 mero patarėju), bei organizuojant grupines diskusijas (fokus grupes) su šių savivaldybių SJRT nariais, su jaunimu dirbančių organizacijų atstovais ir SVO organizacijų atstovais.

Pusiau struktūruoti interviu ir grupinės diskusijos vyko 2022 m. lapkričio-gruodžio mėn. nuotoliniu būdu. Visi interviu ir grupinių diskusijų atsakymai, siekiant užtikrinti respondentų anonimiškumą, užšifruoti pagal respondento atstovaujama grupę (2 lentelė).

**2 lentelė.** Pusiau struktūruotų interviu ir grupinių diskusijų respondentų imtis

<b>Atstovaujama grupė</b>	<b>Imtis</b>	<b>Žymėjimas</b>
JRK	6	JRK1, JRK2 ir t.t.
Administracijos direktoriai (ar kiti JRK veiklą ir JP kuriojantys asmenys)	6	A1, A2 ir t.t.
SVO atstovai	3 (jų veikla apima 15 skirtingų savivaldybių)	SVO1, SVO2 ir t.t.
SJRT atstovai	6	JRT1, JRT2 ir t.t.
Su jaunimu dirbančių organizacijų atstovai	6	JD1, JD2 ir t.t.

**Tyrimo ribotumai:** Rekomendacijose suplanuotų ir faktiškai pasiektų rodiklių palyginimas atliktas remiantis 2019-2021 m. IV ketvirčio JP įgyvendinimo savivaldybėse veiklos ataskaitose pateiktais duomenimis. Atsižvelgiant į tai, kad kai kuriose ataskaitose nurodoma neišsami arba nepakankamai tiksli informacija, tikėtina, kad kai kuriais atvejais realus savivaldybės vykdomos veiklos ir jos pateiktų ataskaitų vertinimas gali skirtis. Ši savivaldybių pateiktų duomenų analizės problema itin aktuali analizuojant 2019 m. ataskaitas, kurios buvo mažiau struktūruotos ir kai kuriais atvejais savivaldybės ataskaitas pateikė tik iš dalies pagal joms skirtas Rekomendacijas.

# **1. Rekomendacijų įtakos regioninės jaunimo politikos įgyvendinimui analizė**

Kaip nurodyta prieš tai, darbo su jaunimu srities rezultatų palyginimas atliktas remiantis tik JRA kasmet atliekamomis JP įgyvendinimo apžvalgomis, tačiau vertinant rekomenduotų užduočių įgyvendinimą šioje srityje buvo susiduriama su tam tikrais vertinimo iššūkiais:

1. Kai kurių savivaldybių JRK JP įgyvendinimo savivaldybėse ataskaitas ne visais laikotarpiais teikė pagal savivaldybei skirtas Rekomendacijas. Tai yra jose buvo pateikiama informacija apie vykdytas veiklas pagal sritis, bet šios veiklos nebuvo susietos arba buvo tik iš dalies susietos su Rekomendacijomis ir jose nustatytais planuojamais pasiekti rezultatais.

2. Savivaldybėms pateikiamos Rekomendacijos atsižvelgiant į nacionaliniu mastu išskirtas pagrindines kryptys, kurios yra platesnės ir apima daugiau rodiklių nei analizuojama šiame tyrime. Pavyzdžiui, savivaldybėms taip pat teiktos Rekomendacijos tarpžinybinio ir tarpsektorinio bendradarbiavimo stiprinimo, JP stiprinimo vietos lygmeniu ir tarpkultūrinio mokymosi skatinimosi srityse, tačiau šiame tyrime jų įgyvendinimas atskirai neanalizuojamas, tik vertinamas bendrame visų Rekomendacijų įgyvendinimo kontekste.

3. Skaičiuodamos metinį unikalų lankytojų skaičių, dalis savivaldybių sumuoja I,II,III,IV ketvirčius, neatsižvelgdamos į tai, jog tas pats asmuo AJC / AJE lankęs visus metus yra suskaičiuojamas kaip 4 unikalūs asmenys, tad unikalūs dalyviai kartojasi. Toks skaičiavimas neleidžia įvertinti realaus į šias veiklas įtrauktų asmenų skaičiaus, tačiau vertinant Rekomendacijų įgyvendinimą buvo vadovaujamosi tokiais duomenimis, kokius pateikė savivaldybės.

Todėl svarbu akcentuoti, jog vertinimo metu įgyvendintomis Rekomendacijomis laikytos tik tos Rekomendacijos, kurios remiantis informacija, pateikta savivaldybių metinėse (IV ketvirčio) Rekomendacijų įgyvendinimo ataskaitose atitiko JRA teiktą Rekomendaciją bei savivaldybių pateikti duomenis leido įvertinti, jog Rekomendacija buvo įgyvendinta visa apimtimi. Papildoma informacija apie savivaldybių veiklas arba tai, ar savivaldybių metinėse (IV ketvirčio) Rekomendacijų įgyvendinimo ataskaitose pateikta tiksli informacija pakartotinai vertinta nebuvo. Visos Rekomendacijos, kurių įvertinimui duomenų nepakako arba jos buvo įgyvendintos iš dalies, buvo laikomos neįgyvendintomis.

Taip pat atkreiptinas dėmesys, jog tolimesnėje analizėje JP atskirų sričių vertinamas pateikiamas balais, remiantis JRA vertinimu pagal Metodikoje nustatytus JP įgyvendinimo



kriterijus<sup>5</sup>, ir procentais, atsižvelgiant į tai, kiek Rekomendacijų toje srityje atitinkamais metais buvo įgyvendinta<sup>6</sup>. Vertinimas balais parodo kaip keičiasi situacija savivaldybėje ir leidžia palyginti skirtingų savivaldybių rezultatus, o Rekomendacijų įgyvendinimo procentas parodo savivaldybių atitinkamų metų indėlį, į analizuojamos JP srities plėtrą.

### **1.1. Darbo su jaunimu srities vertinimas**

Darbo su jaunimu srities vertinimas, remiantis Metodika, apima atvirojo darbo, mobiliojo darbo ir darbo su jaunimu gatvėje sritis, kurios vertinamos pagal tokius kriterijus, kaip šioje srityje veikiančių organizacijų bei jaunimo darbuotojų (etatų / komandų) skaičius, jų finansavimo iš savivaldybės biudžeto bei finansavimo ir plėtros pokyčiai bei kt.

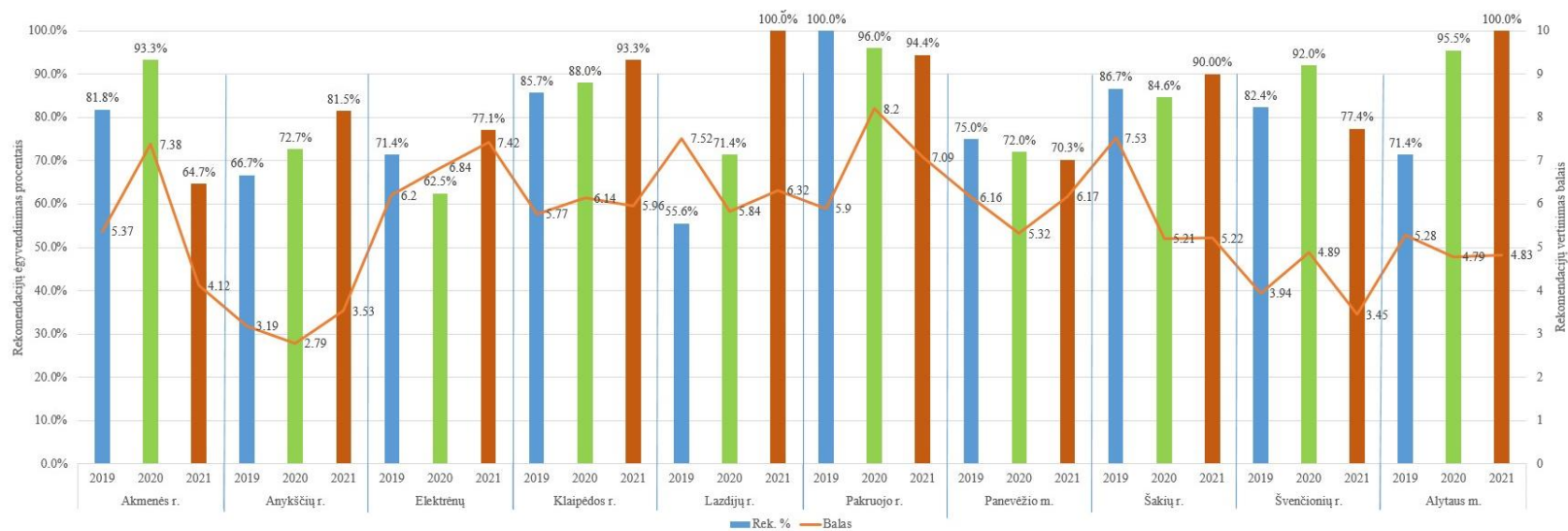
Analizuojant bendruosius pasirinktų savivaldybių darbo su jaunimu srities vertinimo duomenis, galima išskirti jog Rekomendacijų įgyvendinimo vertinimas procentais (1 ir 2 pav.), yra nuosekliai gerėjantis, tačiau vertinimas pagal balą yra įvairus. Taip pat atkreiptinas dėmesys, jog darbo su jaunimu srityje skirtumas tarp A ir B grupės savivaldybių įgyvendintų Rekomendacijų pagal procentinį vertinimą kas metus yra mažėjantis (2019 – 40,18%; 2020 – 25,31%; 2021 – 20,39%), tačiau pagal balo skaičiavimą nuosekliai gerėjančių tendencijų įvardinti negalime.

Vertinant Rekomendacijų darbo su jaunimu srityje rezultatus tarp pasirinktų A grupės savivaldybių (1 pav.), pastebimas nuoseklus procentinio vertinimo augimas (padidėjimas ~10% 2019-2021 metais), tačiau vertinimas pagal balą 2021 metais yra sumažėjęs per 0,3 punkto.

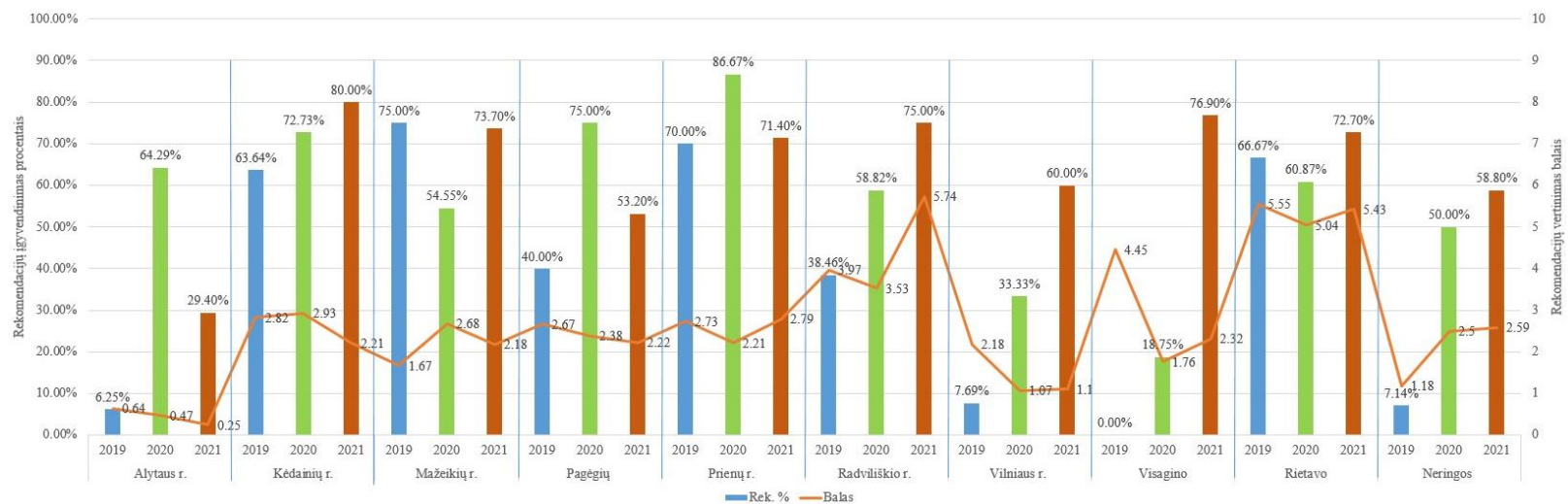
---

<sup>5</sup> <https://jra.lt/dirbantiems/suzinok-daugiau/jaunimo-politikos-igyvendinimas-savivaldybese>

<sup>6</sup> Jaunimo politikos veiklos sričių administravimo vertinamas pateikiamas tik balais. Rekomendacijų įgyvendinimas šioje srityje procentais nebuvo skaičiuojamas dėl įprastai itin nedidelio Rekomendacijų kiekio šioje srityje



1 pav. Darbo su jaunimu srities rekomenduotų užduočių įgyvendinimo ir rezultatų palyginimas pasirinktose A grupių savivaldybėse



2 pav. Darbo su jaunimu srities rekomenduotų užduočių įgyvendinimo ir rezultatų palyginimas pasirinktose B grupių savivaldybėse

Analizuojant darbo su jaunimu Rekomendacijų įgyvendinimo rezultatus detaliau, tarp A grupės savivaldybių, galima išskirti savivaldybes, kuriose Rekomendacijų įgyvendinimo rezultatai stabiliai geri – Pakruojo r. sav., Klaipėdos r. sav. Šakių r. sav. Savivaldybės, kuriose rezultatai pastebimai gerėjantys – Lazdijų r. sav. Anykščių r. sav. Alytaus m. sav., o Elektrėnų sav. Rekomendacijų įgyvendinimo procentas kintantis mažai, tačiau vertinimo balas pastebimai gerėja. Didžiausią pažangą pagal Rekomendacijų įgyvendinimo vertinimą procentais tarp pasirinktų A grupės savivaldybių padarė Lazdijų r. sav. (~45%). Akmenės r. sav. rezultatai buvo pastebimai prastėjantys, tai lėmė didžiausią rezultatų nuosmukį tarp vertintų savivaldybių (-29%, bei -3,26 balo).

Trumpai apibendrinant darbo su jaunimu srities tarp A grupės savivaldybių duomenis, galima teigti, jog Rekomendacijų įgyvendinimas, vertinant procentais, yra stabiliai aukštas arba nuosekliai gerėjantis, su viena išimtimi. Tačiau vertinant pagal Rekomendacijų įgyvendinimo vertinimą balais, rezultatai savivaldybėse išsiskiria: Akmenės r. sav. mažėja (7,38–4,12), Pakruojo r. sav. stipriai svyruoja tarp aukštų rezultatų (2019 – 5,90; 2020 – 8,20; 2021 – 7,09), Anykščių r. ir Lazdijų r. savivaldybėse pastebimai gerėja, o likusiose šešiose rezultatai pagal balą kinta nežymiai, išlieka sąlyginai stabilūs.

Vertinant darbo su jaunimu jaunimo politikos įgyvendinimo Rekomendacijų rezultatus tarp B grupės savivaldybių (2 pav.), pastebimas nuoseklus ir ženklus procentinio vertinimo augimas (padidėjimas ~30% 2019-2021 metais), tačiau vertinimas pagal balą yra kintantis nežymiai (balo reikšmės varijuoja tarp 2,79 ir 2,46).

Analizuojant darbo su jaunimu Rekomendacijų įgyvendinimo rezultatus detaliau tarp pasirinktų B grupės savivaldybių, galima išskirti savivaldybes, kuriose Rekomendacijų įgyvendinimo rezultatai vertinant procentais nuosekliai gerėja – Visagino sav. (2019 – 0,00%; 2020 – 18,75%; 2021 – 76,90%), Vilniaus r. sav. (2019 – 7,69%; 2020 – 33,33%; 2021 – 60 %), Radviliškio r. sav. (2019 – 38,46%; 2020 – 58,82%; 2021 – 75%). Kitose savivaldybėse rezultatai svyruoja (Prienų r., Mažeikių r. sav.) arba prastėja (Alytaus r. ir Pagėgių sav.) Atsižvelgiant į vertinimą balais tarp šių savivaldybių, pastebimo ženklus gerėjimo nėra, situacija mažai kinta, išskyrus Radviliškio r. sav., kurioje balo vertinimas stabiliai gerėja (2019 – 3,97; 2020 – 3,53; 2021 – 5,74). Tad apibendrinant darbo su jaunimu pasirinktų B grupės savivaldybių duomenis, galima teigti, jog rekomendacijų įgyvendinimas, vertinant procentais,

yra labiau gerėjantis, tačiau nestabilus. Atsižvelgiant į vertinimą pagal balus, situacija mažai kintanti, dažniau prastėjanti, negu gerėjanti.

Interviu ir grupinių diskusijų metu išsakytus komentarus bei požiūrį į Rekomendacijų šioje srityje įgyvendinimą sudėtinga vertinti vienareikšmiškai dėl skirtingo prioriteto savivaldybėse tam skyrimo. Nors dauguma savivaldybių atstovų (administracijos direktoriai, SJRT esantys savivaldybių atstovai), pabrėžė, kaip svarbu užtikrinti jaunimo užimtumą, jam sudaryti sąlygas ir t.t., tačiau buvo nurodoma, jog „politikai sako, pažiūrėkit, kiek mes NVŠ paslaugų išlaikome, pažiūrėkite, kiek lėšų skiriame, bet neformalus jaunimas nepatenka tarp tų krepšelių <..> ir nesvarbu, kad visiškai kaimiškos vietovėse jiems jau problema, kaip sudalyvauti tose veiklose“ (JRT4) ir nors Rekomendacijose tam skiriamas didelis dėmesys, savivaldybės į tai žiūri kaip vieną iš daugelio kompleksinių priemonių „Reikia per švietimą, kultūrą, sportą tam pačiam jaunimui veiklas užtikrinti“ (A1). Kitas svarbus aspektas, sietinas ir su toliau analizuojamu finansavimo klausimu, jog savivaldybėse AJC / AJE veiklos užtikrinimas suprantamas kaip papildoma savivaldybėms deleguota, tačiau nefinansuojama funkcija, tad jos įgyvendinimas neįvardijamas kaip prioritetinga JP sritis „<...> turim xxx (įstaigą), departamentas nieko mums neskyrė<...> iš mūsų tik reikalaujama“ (A5). Vis dėl to, patys JRK savivaldybėje veikiančius AJC, AJE ir jaunimo darbuotojus įvardija kaip pagrindinius jaunimo politikos įgyvendintojus savivaldybėje ir teigia, jog „Jei stiprūs jaunimo darbuotojai – stipri savivaldybė“ (JRK4) ir jų stiprinimą įvardija kaip esminę Rekomendacijų įgyvendinimo sąlygą.

Vienas svarbiausių iššūkių, su kuriais susiduria su jaunimu dirbančios organizacijos ir dėl kurio sutiko visi respondentai (nepriklausomai nuo atstovaujamos savivaldybių grupės ar pareigų) - žmogiškieji ištekliai. Savivaldybių ir su jaunimu dirbančių organizacijų atstovai pabrėžia, jog šioje srityje didelė darbuotojų kaita ir sudėtinga pritraukti tinkamus darbuotojus ilgam laikotarpiui („baisu tik, kad ten darbuotojų kaita“ (JRK5), „Sudėtinga ir su žmogiškaisiais ištekliais, nėra iniciatyvaus žmogaus, kuris dirbtų“ (A2), „aš nauja, iš kitos savivaldybės, tai reikia vėl viską nuo pradžių“ (JD6)). Priežastimis, apsunkinančiomis motyvuotų darbuotojų pritraukimą, buvo įvardijamos galimybės darbuotojams užtikrinti „adekvačią“ etato dalį, darbo užmokestį bei pareigybės stabilumą: „dėl etatų kovojam jau nežinau kiek, vis žada“ (JD3); „pastovumas labai svarbus, nes norint užtikrinti kvalifikuoto žmogaus darbą su jaunimu, jis turi turėti pastovumą ir perspektyvą, kad galės augti“ (JD5), kas tiesiogiai sietina su finansavimo ir naujų darbuotojų palydėjimo iššūkiais.

Darbo su jaunimu finansavimas, jo netolygumai ir savivaldybių skiriamas indėlis atspindi savivaldybių teikiamose metinėse ataskaitose ir pati statistika detaliau analizuojama nebus, tačiau paminėtina, kad šios srities rezultatų skirtumai tarp A ir B grupių savivaldybių dažnai su tuo tiesiogiai susiję ir užtikrinti finansavimo stabilumą šiose srityse sudėtinga. Nors dalies savivaldybių atstovai teigia, jog „yra erdvės, centrai ir t.t.<...> Negali palikti ir numesti, turi palaikymą užtikrinti” (A1) bei numatoma plėtra “po truputį darom....dabar su mobiliu bandysim judėti” (A4), vis dėl to patys darbuotojai pamini, jog „kas pelno tiesioginio neneša, tam pinigų visada trūksta. Bet didina, tik tam, kad aprašus atitiktų ir xxx statuso neprarastų, ne dėl to, kad norėtų...” (JD3). Pagrindiniai finansavimo iššūkiai, kuriuos įvardino respondentai:

- net kai savivaldybės skiria finansavimą, jis skiriamas patalpų ir etatų (įprastai dalies etatų) išlaikymui, tad susiduriama su lėšų veiklų vykdymui stygiumi ir jau minėtų etatų stabilumo problemomis („nereikėjo spausti dėl patalpų ir etatų, bet kas liečia veikloms, tai JRA finansavimas projektinis” (JD1), „etatų trūksta” (JD3), „visada turim įrodinėti, kam reikia tų pinigų, ar tikrai reikia, ką darysim.... lyg ir nepasitiki” (JD4)).

- savivaldybių parama simbolinė ir neužtikrina įstaigos veiklos tęstinumo, jos priklausomos nuo projekcinio finansavimo („ta ataskaita labai didelė ir jei žiūrėsime į lygmenį savivaldybės finansavimo <...> mes finansavimą realiai gauname iš JRA etatams ir veikloms <...> Tai JRA turėtų pasižiūrėti, kad tokių situacijų nebūtų. Jei išlaikymas būtų kaip kitų, tai veiklų apimtys visai kitos būtų” (JD5), „kiti metai bus liūdniesni, nes projektų xxx nelaimėjo” (JD6)).

Kalbant apie naujų darbuotojų įvedimą ir palydėjimą, jaunimo darbuotojai ir JRK itin teigiamai atsiliepė apie JRA organizuojamus mokymus (mokymus naujiems darbuotojams, 5 modulių mokymus ir kt.), tačiau nurodė, jog ne visuomet yra reali galimybė juose dalyvauti, taip pat, atsižvelgiant į anksčiau įvardintus iššūkius šioje srityje, galėtų būti skiriama daugiau dėmesio finansavimo pritraukimo klausimams ir mokymams, kaip rengti projektines paraiškas („dėl finansavimo: projektai. Projektus rengti padeda kolegos<...>einu pas juos, o tada toliau” (JD2), „kaip teikti projektus, kaip rašyti. Žinių yra trūkumas o samdyti neturim už ką” (A2), “Iš savivaldybės tai reikia, kad sudarytų galimybę į tokius mokymus vykti”(JD4).

Apibendrinant darbo su jaunimu srities Rekomendacijų įgyvendinimą ir atskirų jo formų paplitimą savivaldybėse, akcentuotina, kad nors JRK interviu metu kaip vieną iššūkių įvardijo greitą poreikį perorientuoti veiklas pandeminiu laikotarpiu (siekiant užtikrinti naują paslaugų

teikimo režimą, atitinkantį ribojimus), tačiau tai nebuvo nurodoma kaip pagrindinis trikdys, tad detaliau šioje analizėje nėra pateikiamas. Respondentų teigimu, ši JP sritis labiausiai susijusi su tiesioginiu šių įstaigų veiklos finansavimu ir savivaldybių gebėjimu pritraukti ir išlaikyti motyvuotus jaunimo darbuotojus. Nors analizuotose savivaldybėse taikomi skirtingi finansavimo modeliai, tačiau būtent tai, koks savivaldybėje yra ankstesnis įdirbis JP, ir kiek JRK pavyksta įtikinti vadovybę ir politikus dėl šių paslaugų poreikio, yra vieni esminių veiksnių.

## **1.2. Jaunimo interesų atstovavimo, jaunimo dalyvavimo ir įgalinimo skatinimo srities vertinimas**

Jaunimo interesų atstovavimo, jaunimo dalyvavimo ir įgalinimo skatinimo srities vertinimas, remiantis Metodika, apima SJRT veiklos, jaunimo iniciatyvų ir projektų finansavimo, jaunimo verslumo, finansavimo bei kitus rodiklius. Vertinant bendruosius pasirinktų visų savivaldybių pagal jaunimo atstovavimo vertinimo kategoriją duomenis (3 ir 4 pav.), galima išskirti jog Rekomendacijų įgyvendinimo vertinimas tiek procentais, tiek balais yra reikšmingai išsiskiriantis tarp vertinamų A ir B savivaldybių grupių. Pagal vertinimą procentais B grupės savivaldybės nėra stabiliai gerinančios situaciją, pastebimas nepastovus rezultatų bangavimas. A grupės savivaldybėse pagal procentinį vertinimą pastebėtinai nuoseklus rezultatų gerėjimas. Atsižvelgiant į vertinimą pagal balą, A grupės savivaldybėse pastebimas ženklus vertinimo gerėjimas per 0,5 balo kas metus (2019 - 2,90; 2020 - 3,20; 2021 - 3,70). Vertinimo pasiskirstymas pagal balą B grupės savivaldybėse nėra pastovus, pokyčiai varijuoja tarp pagerėjimo vienu balu ir pablogėjimo vienu balu, įvertintu laikotarpiu (2019 - 1,84; 2020 - 1,95; 2021 - 1,78). Dėl šių tendencijų jaunimo atstovavimo srities vertinime, lyginant A ir B grupės savivaldybių rezultatus, galime teigti, jog atotrūkis tarp dviejų nagrinėjamų grupių didėja tiek pagal įgyvendintų JP Rekomendacijų procentinį, tiek ir pagal balo vertinimus.

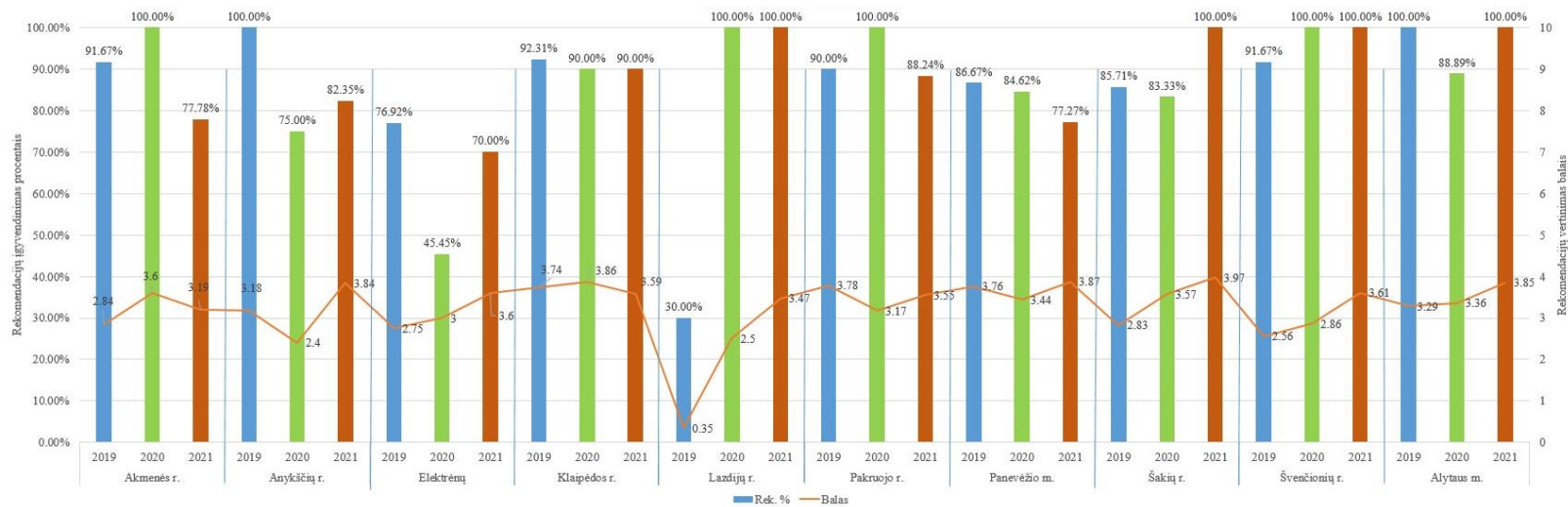
Analizuojant jaunimo atstovavimo Rekomendacijų įgyvendinimo rezultatus tarp pasirinktų A grupės savivaldybių (3 pav.), galima išskirti, jog septyniose savivaldybėse rezultatai stabiliai gerėja tiek pagal procentinį, tiek pagal balo vertinimą. Trijų savivaldybių (Akmenės r. sav.; Anykščių r. sav.; Elektrėnų sav.) rezultatai varijuoja nestabiliai, tarp 45% ir 100% įgyvendinamų Rekomendacijų per 2019-2021 metus. Didžiausią pažangą tiek pagal procentinį (+70%), tiek pagal balo vertinimą (+3,10) jaunimo atstovavimo srityje galime fiksuoti Lazdijų r.

savivaldybėje. Verta paminėti, jog savivaldybėse, kuriose įgyvendinama 100% Rekomendacijų, susijusių su jaunimo atstovavimo sritimi, keletą metų iš eilės, pastebimas ir ženklus vertinimo pagal balą gerėjimas. Verta išskirti Elektrėnų savivaldybės rezultatus, kurie pagal procentinį vertinimą yra bene prasčiausi iš šios grupės savivaldybių, tačiau vertinimas pagal balą yra stabiliai ir reikšmingai gerėjantis.

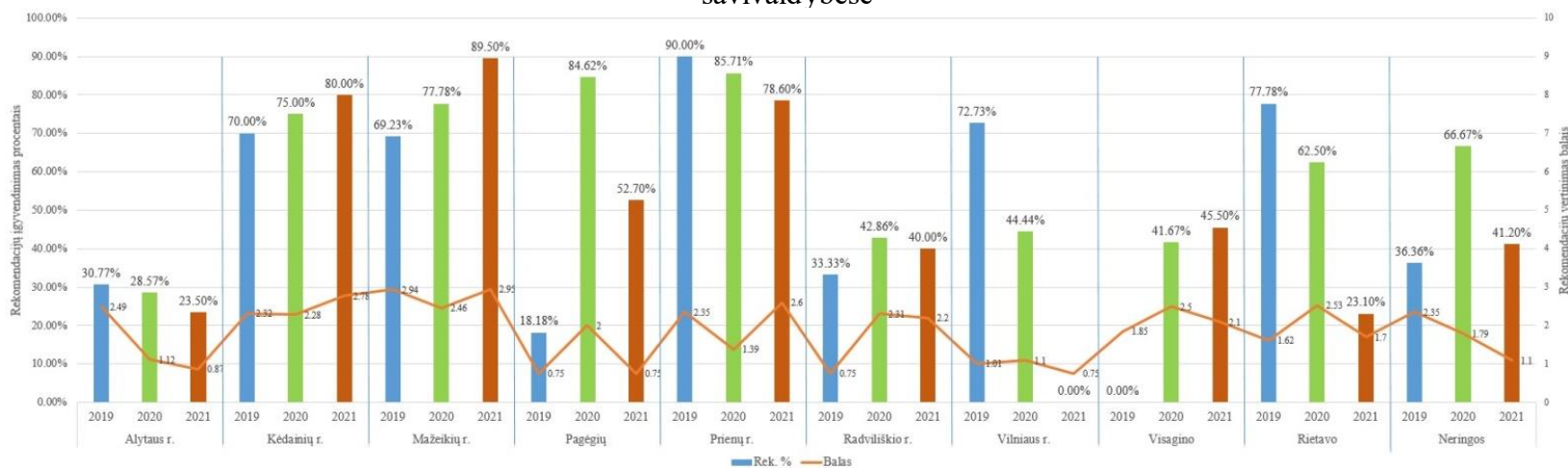
Trumpai apibendrinant jaunimo atstovavimo srities A grupės savivaldybių duomenis, galima teigti, jog Rekomendacijų įgyvendinimas, vertinant procentais, yra stabiliai aukštas arba nuosekliai gerėjantis, su keliomis išimtimis. Analizuojant pagal Rekomendacijų įgyvendinimo vertinimą balais, rezultatai savivaldybėse mažai išsiskiria, pastebėtinai stabilus vertinimo gerėjimas, nepriklausomai nuo įgyvendinamų užduočių procentinio vertinimo.

Analizuojant jaunimo atstovavimo srities Rekomendacijų įgyvendinimo rezultatus detaliau tarp pasirinktų B grupės savivaldybių (4 pav.), galima išskirti Kėdainių r. (2019 – 70%; 2020 – 75,%; 2021 – 80%) ir Mažeikių r. (2019 – 69,23%; 2020 – 77,78%; 2021 – 89,50%) savivaldybes, kuriose Rekomendacijų įgyvendinimo rezultatai vertinant procentais ir balais nuosekliai gerėja. Trijose savivaldybėse (Prienų r., Radviliškio r., Visagino savivaldybėse) rezultatai yra stabilūs vertinant pagal procentinius rodmenis, taip pat šių savivaldybių vertinimai balais yra svyruojantys +/-1 balu.

Kitose savivaldybėse rezultatai pagal abi vertinimo kategorijas yra prastėjantys (Alytaus r., Vilniaus r., Rietavo savivaldybės) arba nestabilūs (Pagėgių, Neringos savivaldybės). Atsižvelgiant į vertinimą balais tarp šių savivaldybių, pastebimas ženklus blogėjimas ir nestabilumas. Tad apibendrinant jaunimo atstovavimo srities rezultatus tarp B grupės savivaldybių, galima teigti, jog Rekomendacijų įgyvendinimas yra stipriai išsiskiriantis bei labiau prastėjantis, stagnuojantis.



3 pav. Jaunimo atstovavimo srities rekomenduotų užduočių įgyvendinimo ir rezultatų palyginimas pasirinktose A grupės savivaldybėse



4 pav. Jaunimo atstovavimo srities rekomenduotų užduočių įgyvendinimo ir rezultatų palyginimas pasirinktose B grupės savivaldybėse



Interviu ir grupinių diskusijų metu analizuojant jaunimo atstovavimą didžiausias dėmesys buvo skiriamas SJRT ir jaunimo organizacijų veiklai atskirose savivaldybėse. Pagrindinės identifikuotos problemos šioje srityje: realus SJRT dalyvavimas JP ir jaunimo aktyvumo iššūkiai. Nors susitikimų su JRK metu dažniausia buvo nurodoma, kad savivaldybėse SJRT dalyvauja įvairiose su JP susijusiose veiklose, jose dalyvaujantys politikai ir jaunimo atstovai, yra linkę bendradarbiauti ir teikti pagalbą JRK įvairiais klausimais (pvz. *„Kalbant apie kitus politikus, kurie yra SJRT sudėtyje, jie aktyviai įsitraukia, teikia pasiūlymus. Ir administracija, kuri yra SJRT labai džiaugiuosi“* (JRK6); *„Klausimai svarstomi ir SJRT, kur yra tarybos nariai“* (JRK2), vis dėl to patys SJRT atstovai tik iš dalies su tuo sutinka.

Diskusijų su SJRT nariais ir kai kurių interviu metu vis dėl to buvo akcentuojama, kad Rekomendacijų derinimas, įgyvendinimas ir rezultatų apibendrinimas vienareikšmiškai priklauso nuo konkrečios savivaldybės JRK veiklos ir SJRT nariai tik simboliškai įsitraukia į JP įgyvendinimą savivaldos lygmeniu bei ne visada būna realiai supažinę su Rekomendacijomis: *„jaunimas į savivaldybės veiklas, sprendimų priėmimą nelabai įtraukiamas. Net SJRT nariai mažai įtraukiami.....<....> dauguma nuopelnų eina JRK, kuris mus atstovauja, rūpinasi veiklomis, renginiais“* (JRT3); *„moderuoja JRK, jis dominuoja labiausiai<...> kažkiek minimaliai esam informuojami, susipažįstame, bet pagrindas JRK.“*(JRT5); *„Aptarimo tokio pilno nebūna. Kiti SJRT nariai, ypač mokyklų atstovai tikiu, kad nei matę nei regėję rekomendacijų“* (JRT6); *„Turim kelis SJRT narius, kurie labai domisi, nors yra dalis ir tokių tarybos narių kuriems neįdomu“* (A4); *„jie mato tik tą trečią sritį, kur dirbs SJRT“* (JRK1). Tai yra, jų aktyvumas sąlygojamas JRK, kuris įprastai formuoja SJRT darbotvarkę, kviečia juos į susitikimus ir t.t., bei pačių SJRT narių aktyvumo ir įsitraukimo į JP.

Taip pat kaip vienas iš iššūkių įvardintas pačios funkcionuojančios SJRT sudarymas, pvz.: *„Kąkada buvo tarybos sudaromos pasiimant vaikus burtų sistema ir realiai jos po to neveikdavo. Dabar daug kur turime jas, kur jos neveikia“* (JRT1); *„Ji egzistuoja, dokumentai sutvarkyti, bet prie jų prieiti negaliu. Gavosi neaktyvūs žmonės, reikia padėti keisti“* (JRK5) ir akcentuojamas poreikis skatinti jaunimo organizacijų aktyvumą.

Analizuojant, kokie veiksmai padeda (padėtų) užtikrinti jų aktyvesnę veiklą, daugiausia dėmesio skiriama JP bendrąja prasme pristatymui ir jaunimo organizacijų stiprinimui, nes kai kurie regionai įvardija jog *“turime labai įdomius politikus, kurie priešiška nusietaikę prieš jaunimą, tam neskiriama dėmesio ir turim liūdną situaciją”* (JRT1) bei kaip ir kitose srityse

akcentuojamas jaunimo neaktyvumas dėl nepakankamų JP žinių ir palaikymo (*“jaunimas prisibijo įsitraukti į SJRT”* (JRT3); *“jaunimas bijo žodžio „politika”* (JRT2)) bei pabrėžiamas jaunimo organizacijų veiklai būtinų išteklių nepakankamumas, kuris bus analizuojama 2 skyriuje.

Analizuojant jaunimo organizacijų veiklą, savivaldybių atstovai akcentavo, kad dauguma jų savivaldybėse esančio jaunimo yra mokyklinio amžiaus ir jiems sudėtinga išlaikyti ryšį po mokyklos baigimo su jais ir užtikrinti nuolatinę jaunimo organizacijų aktyvumą: *“daug kas iš rajonų susiduria, kad jaunimas išvažiuoja, išeina į kitas veiklas, tad vėl turi iš naujo ieškoti tų jaunų žmonių, tai yra nelengva užduotis”* (A5). Vis dėl to, dalis savivaldybių interviu metu akcentavo, kad *„Mums didelis plusas, kad bendradarbiavimas glaudus su apskritu stalu, einam koja kojon ir savivaldybė jų veiklą remia”*(A6) ir jog *“su jaunimo organizacijomis tai nuolatinis darbas, su mokinukais, “messenger’is” netyla ir vakarais”* (JRK1), tik svarbiausia užmegzti ir nuolat palaikyti ryšį su jais: *“jeigu pamatai kad domisi ir tą akimirką formuoja jiems mokymus, seminarus, tai tas branduoliukas ta energija užkrečia ir savo bendraamžius”* (JRK3). Tuo tarpu tose savivaldybėse, kur jaunimo aktyvumas buvo įvardintas kaip viena probleminių sričių, ir pačių savivaldybių atstovai dažnai nurodydavo, kad jie glaudžių ryšių su jaunimu ar jų organizacijomis nepalaiko, nes *“nėra jaunimo, kuris gali įsitraukti”* (JRK2) arba jis labiau įsitraukęs į mokyklinės veiklas.

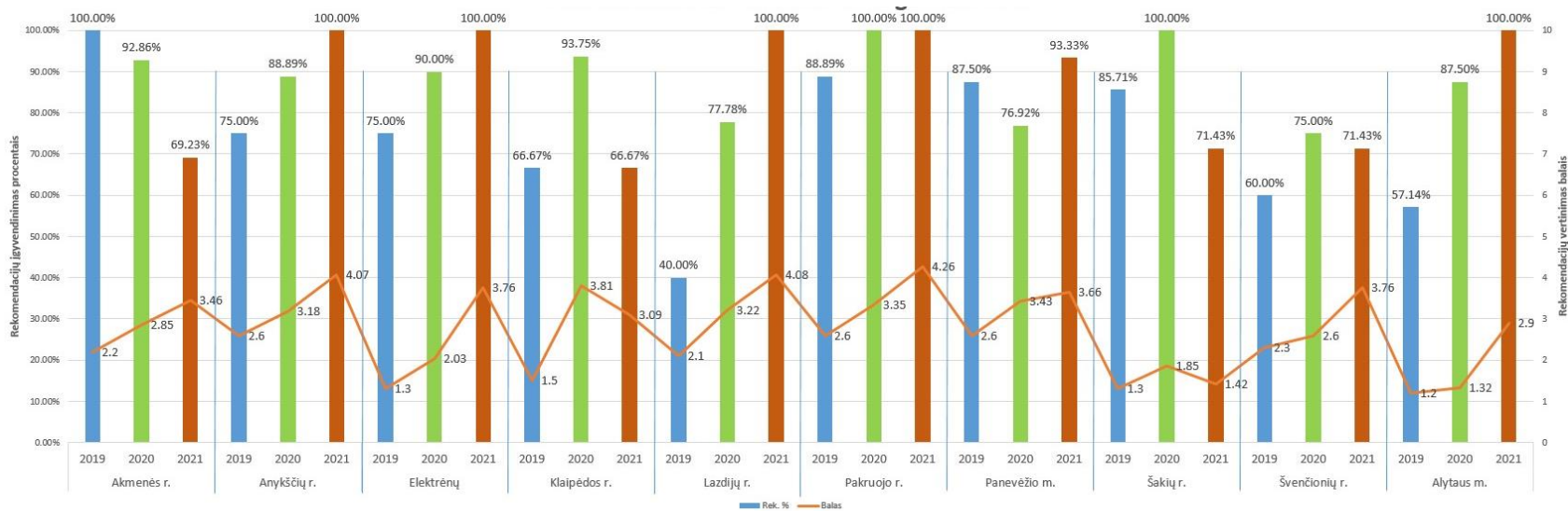
Kaip ir analizuojant darbo su jaunimu iššūkius, analizuojant jaunimo nevyriausybinių organizacijų (toliau – JNVO) veiklai būtinas sąlygas, buvo minimas jų veiklos finansavimas. Dalyje savivaldybių, dalyvavusių tyrime, galima išskirti gerąsias praktikas jaunimo projektų ir iniciatyvų finansavimui (*“labai gera situacija su finansavimu, nes yra ne tik metiniai projektai, bet ir momentinis finansavimas. Yra finansavimas autobusams JNVO važiuoti į renginius”* (JRT1), *“visada gali teikti projektus, finansinio poreikio jų neribojame”* (JTR3)), vis dėl to šioje srityje, atsižvelgiant į tai, kad mokyklinio amžiaus jaunimas negali prisiimti finansinės atsakomybės, buvo akcentuojami ir jo finansavimo galimybių iššūkiai *“retai JNVO vadovas pilnametis, tada užsikerta kelias teikti projektą savivaldybėje <...> tada bandom per stalą”* (JRT1) bei parama šiame procese.

### 1.3. Jaunimo savanoriškos veiklos srities vertinimas

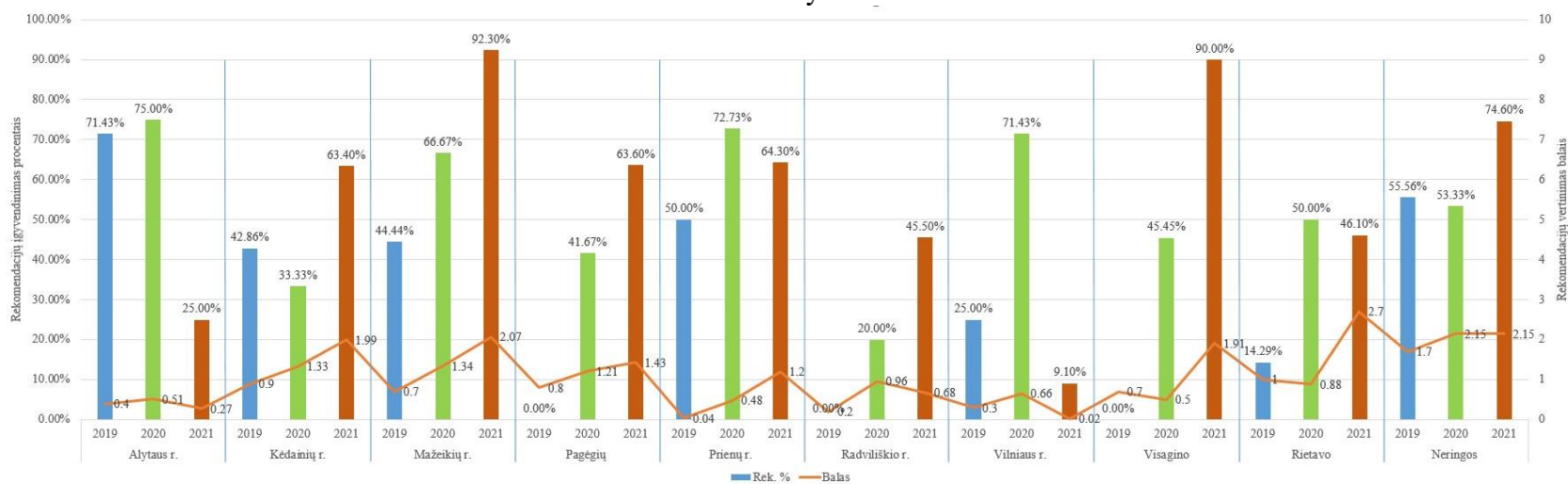
Jaunimo savanoriškos veiklos srities vertinimas, remiantis Metodika, apima tokius rodiklius, kaip: akredituotų PO skaičius, akredituotų PO, turėjusių savanorių, dalis nuo visų akredituotų PO; savanoriškos veiklos skatinimas ir kokybės užtikrinimas; savanorių, savivaldybėje atliekančių tarptautinę savanorystę, skaičius, informacijos apie tarptautinę savanorystę sklaida bei kt. Rekomendacijose, nors didžiausias dėmesys taip pat skiriamas Jaunimo savanoriškai tarnybai (toliau – JST), tačiau įtrauktos ir veiklos, skirtos skatinti jaunimo dalyvavimą savanoriškoje (įskaitant ir neformalioje) veikloje.

Vertinant bendruosius pasirinktų visų savivaldybių pagal savanoriškos veiklos įgyvendinimo vertinimo kategorijos duomenis (5 ir 6 pav.), galima išskirti, jog Rekomendacijų įgyvendinimo vertinimas tiek procentais, tiek balais yra gerėjantis. Rezultatų skirtumas pagal procentus tarp A ir B grupių yra mažėjantis, pagal balus didėjantis. Galima teigti, jog A grupės savanoriškos veiklos įgyvendinimo vertinimas balais gerėja dvigubai sparčiau negu B grupės: A grupės 0,7-0,8 balo augimas per metus, B grupės 0,3-0,4 balo augimas per metus.

Analizuojant savanoriškos veiklos įgyvendinimo srities Rekomendacijų įgyvendinimo rezultatus tarp A grupės savivaldybių (5 pav.), galima išskirti, jog penkiose savivaldybėse rezultatai stabiliai gerėja tiek pagal procentinį, tiek pagal balo vertinimą. Trijų savivaldybių (Panevėžio m. sav.; Šakių r. sav.; Švenčionių r. sav.) rezultatai mažai kinta. Remdamiesi Klaipėdos r. sav. JP Rekomendacijų įgyvendinimo duomenimis, galime teigti, jog savanoriškos veiklos įgyvendinimo kategorijoje rezultatai yra nestabilūs, vertinime balais reikšmės skiriasi nuo 0,7 balo. Taip pat išskirtina Akmenės r. sav., kurioje Rekomendacijų kiekio įgyvendinimas šioje srityje prastėja, tačiau vertinimas pagal balą reikšmingai didėja kas metus (per 0,6). Didžiausią pažangą pagal procentinį vertinimą (+60%) stebime Lazdijų r. sav. veikloje. Didžiausią pažangą vertinant pagal balą matome Elektrėnų sav. (+2,46). Reikia paminėti, jog aštuoniose savivaldybėse, nepriklausomai, ar įgyvendinta 100% Rekomendacijų, ar mažiau, vertinimas pagal balą gerėja, išskyrus Klaipėdos r. ir Šakių r. savivaldybes.



**5 pav.** Jaunimo savanoriškos veiklos srities rekomenduotų užduočių įgyvendinimo ir rezultatų palyginimas pasirinktose A grupės savivaldybėse



**6 pav.** Jaunimo savanoriškos veiklos srities rekomenduotų užduočių įgyvendinimo ir rezultatų palyginimas pasirinktose B grupės savivaldybėse

Trumpai apibendrinant savanoriškos veiklos įgyvendinimo srities pasirinktų A savivaldybių duomenis, galima teigti, jog Rekomendacijų įgyvendinimas, vertinant procentais, yra stabiliai aukštas arba nuosekliai gerėjantis, su keliomis išimtimis. Analizuojant pagal Rekomendacijų įgyvendinimo vertinimą balais, rezultatai savivaldybėse mažai išsiskiria, pastebėtinai stabilus vertinimo gerėjimas, nepriklausomai nuo įgyvendinamų užduočių procentinio vertinimo.

Analizuojant savanoriškos veiklos įgyvendinimo srities Rekomendacijų įgyvendinimo rezultatus detaliau tarp B grupės savivaldybių (6 pav.), keturiose (Mažeikių r. sav., Pagėgių sav., Visagino sav. Neringos sav.) matomas ženklus Rekomendacijų įgyvendinimo vertinimo procentais ir balu gerėjimas. Prienų r. sav. ir Kėdainių r. sav. rezultatai nestabilūs atsižvelgiant į Rekomendacijų įgyvendinimą procentais, tačiau vertinimas balais gerėja. Radviliškio r. sav. bei Rietavo r. sav. vertinimas procentais ir balu yra nestabilus, Alytaus r. sav. bei Vilniaus r. sav. savanoriškos veiklos įgyvendinimo srities vertinimai yra prastėjantys.

Šioje vertinamoje srityje galima išskirti Mažeikių r. bei Visagino rezultatus, pirmoji savivaldybė darė didžiausią pokytį gerinant rezultatus pagal vertinimą balais (2019 – 0,70; 2020 – 1,34; 2021 – 2,07), antroji didžiausią pokytį pagal vertinimą procentais (2019 – 0%; 2020 – 45,45%; 2021 – 90%). Prasčiausius rezultatus šioje srityje galima priskirti Vilniaus r. sav. – 2019 – 25%, 0,30 (balas); 2020 – 71,43%, 0,66 (balas); 2021 – 9,10%, 0,02 (balas). Verta paminėti, jog tarp B grupėje vertinamų savivaldybių savanoriškos veiklos įgyvendinimo vertinimai balu 2021 metais skiriasi per daugiau negu 2 balus (Vilniaus r. sav. – 0,02, Neringos 2,15, Mažeikių 2,07). Apibendrinant savanoriškos veiklos įgyvendinimo srities rezultatus tarp pasirinktų B savivaldybių, galima teigti, jog Rekomendacijų įgyvendinimas tarp pasirinktų savivaldybių yra stipriai išsiskiriantis bei labiau prastėjantis, ne progresuojantis.

Galima teigti, jog savanoriškos veiklos situacija savivaldybėse skiriasi, nes: (i) kai kuriose savivaldybėse nėra susiformavusios savanorystės tradicijos ir tai joms yra ganėtinai nauja veiklos sritis, bei pastebima, kad kol kas stinga paties jaunimo aktyvumo: „<...> indėlis buvo prieš kelerius metus pradėtas jaunimo, nėra noro plačiai savanoriauti<..> Čia pradmenys, bet manau išsiplėtos“(A6), „tarptautinė savanorystė - iššūkis <...> buvo PO iššūkis akredituoti, dabar jos akredituotos, bet iššūkiu su savanorių radimu “ (JRK5), „PO pakanka, pasiekėme lubas“ (JRK3); (ii) tam reikalingas atskiras finansavimas: „Mes prioritetą teikiame savanoriškai veiklai, nes tam reikia finansavimo“ (J1); (iii) bei reikalingas aktyviai įsitraukusių institucijų (joms atstovaujančių

asmenų) tinklas: „*mūsų įstaigos savanorius priima ir šiaip aktyvios*“ (A2), „*pagrindinė organizacija yra SVO ir mes nuolat tariamės su mentore*“ (JRK6).

Detaliau analizuojant, kokie veiksniai prisideda prie sėkmingo Rekomendacijų įgyvendinimo šioje srityje, ir kokie pagrindiniai iššūkiai kyla, galima išskirti tokius pagrindinius veiksnius, kaip savivaldybės atstovų (vadovų ir politikų) palaikymas, JRK įsitraukimas, PO palaikymas ir, žinoma, paties jaunimo aktyvumui. Atsižvelgiant į tai, kad dalis veiksmų kartojasi, jie yra aptariami tyrimo ataskaitos 2 skyriuje, o šioje dalyje bus analizuojami tik klausimai, tiesiogiai susiję su savanoryste ir SVO bei PO veiklos organizavimu, todėl dėmesys skiriamas būtent SVO atstovų, kaip svarbiausių savanorystę savivaldybėse užtikrinančių organizacijų, pozicijai. Kadangi interviu ir grupinių diskusijų metu didesnis atskyrimas tarp ilgalaikės ir trumpalaikės savanorystės buvo akcentuojamas tik kalbant apie finansavimo mechanizmus, tad analizėje šie klausimai taip pat nebus atskirti.

Diskusijų metu SVO atstovai patvirtino, kad dažniausiai jie yra įtraukiami JRK į Rekomendacijų, susijusių su JST ir savanoryste derinimą, ir JRK atsižvelgia į jų teikiamus komentarus: „*kalbam per mentorių susitikimus, kaip veikia visa sistema ir iš tų susitikimų gimsta siūlymai. Būna susitinkam su JRK, aptariam*“ (SVO2) ir „*susitikimų metu mes pajaučiam kur mums reikia pasitempti*“ (SVO1). Taip pat, kalbant apie pačių Rekomendacijų paskirtį ir reikalingumą, teigta, jog „*rekomendacijos labai geras dalykas, bet nereikia jų akiai laikytis. Nes kiekvienoje savivaldybėje savi niuansai.*“ (SVO2), „*mūsų veiklos laukas skirtingas. Mes aptarnaujam skirtingas savivaldybes, skirtingas dydis, jaunimo skaičius*“ (SVO1) ir įvardintos blogosios praktikos, kuomet, įgyvendinant Rekomendacijose nusimatytus rodiklius, siekiama ne kokybiškos savanoriškos veiklos organizavimo, o jų įvykdymo, pvz. „*savivaldybėse visoms biudžetinėms įstaigoms liepė akredituotis kaip PO. Tai ten yra gaisrų dabar*“ (SVO3).

Didžiausias akcentas ir tai, kas turėtų būti tobulinama šiose veiklose, buvo PO palaikymas (finansinis, metodinis ir motyvacinis): „*organizacijos neturi finansinių išteklių, žmonių su savanoriais dirbti ir net nesupranta prasmės savanorystės <...> o kitos organizacijos neturi, kaip tai padaryti, net darbo specifiška joms tai nelabai leidžia padaryti <...> tada kenčia pačios paslaugos suteikiamos kokybė, jei jis negauna dėmesio*“ (SVO3). Nors JST programoje yra numatyta, kaip turėtų vykti palydėjimas, būtų užtikrinamas „motyvuotų“ ir savanorius galinčių priimti organizacijų akreditavimas ir tų organizacijų vadovų įtraukimas į šį procesą, vis dėl to, respondentų teigimu, praktiniu lygmeniu ne visose savivaldybėse pavyksta tai nuosekliai

užtikrinti. Kaip teigia respondentai „*kuratoriai yra patys kaip savanoriai, kurie nieko papildomai negauna, o dar ir PO iš administracijos palaikymo negauna*“ (SVO1), taip pat, jog PO „*neturi išteklių, didelė žmonių kaita*“ (SVO2), tad jų nuolatinis palaikymas yra viena esminių sąlygų, kurios negali užtikrinti vien SVO veikla. Jei atitinkamos organizacijos darbuotojui kaip papildoma veikla priskiriamas savanorių kuravimas, bet tos naudos nesupranta jo kolegos, tiesioginiai vadovai bei ji niekaip neatsispindi jo metinės veiklos vertinime ar įvairiose darbo motyvavimo priemonėse, tikėtina, kad jo prisidėjimas prie savanorių palaikymo bus epizodinis. Kadangi ši problema glaudžiai siejama su PO institucijų vadovų (BĮ atveju) ir savivaldybės atstovų požiūriu į savanorystę bei JP bendrai, SVO organizacijų atstovai kaip vieną iš pagrindinių priemonių mato bendrą SVO ir JRA vykdomą jų „švietimą“ šiais klausimais, nes patys JRK įvardijami tik kaip „*tarpininkai, kurie tiesiogiai nepriima sprendimų*“ (SVO3) ir vien jų indėlio, skatinant savanorystės plėtrą savivaldybėse nepakanka.

Analizuojant, kokie veiksniai padeda (padėtų) užtikrinti savanoriškos veiklos plėtrą savivaldybėse ir kokie pakeitimai būtų reikalingi siekiant įgyvendinti Rekomendacijas, daugiausia dėmesio vėlgi skiriama didesniai finansiniam ir PO su savanoriais dirbančių asmenų palaikymui. Tačiau priešingai, nei pvz. diskutuojant darbo su jaunimu klausimais, nors ir buvo įvardytas savivaldybės vadovybės ir politikų palaikymo trūkumas, vis dėl to paminėtas ir SVO organizacijų santykio su JRK aspektas, akcentuojant, jog „*JRK prioritetai labai svarbu. Jei jo prioritetai kiti, tai ir pasimato rezultatuose*“ (SVO1), tad būtina skirti dėmesį ir santykio tarp jų stiprinimui.

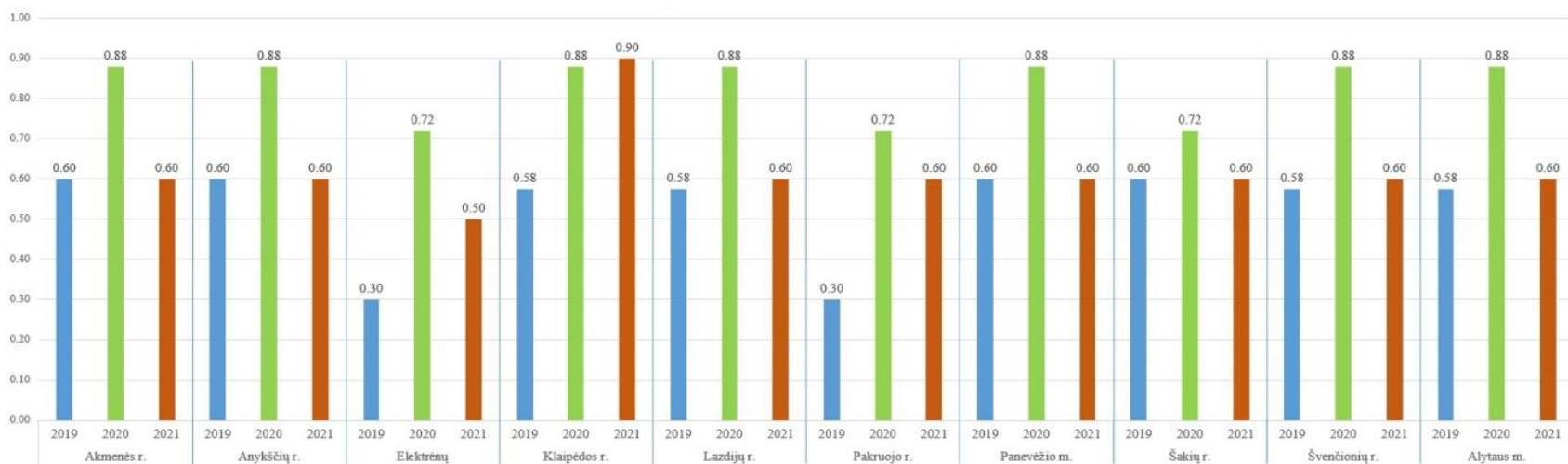
#### **1.4. Jaunimo politikos veiklos sričių administravimo (faktais ir žiniomis grįstos jaunimo politikos) srities vertinimas**

JP veiklos sričių administravimo srities vertinimas, remiantis Metodika, apima savivaldybės jaunimo situacijos, jaunimo problematikos, JP kokybės vertinimo ir kitus tyrimus bei analizes, taip pat duomenų rinkimo ir teikimo aspektus. Kadangi šiose srityse Rekomendacijų skaičius nėra didelis, jų įgyvendinimo procentas nėra atskirai vertinamas.

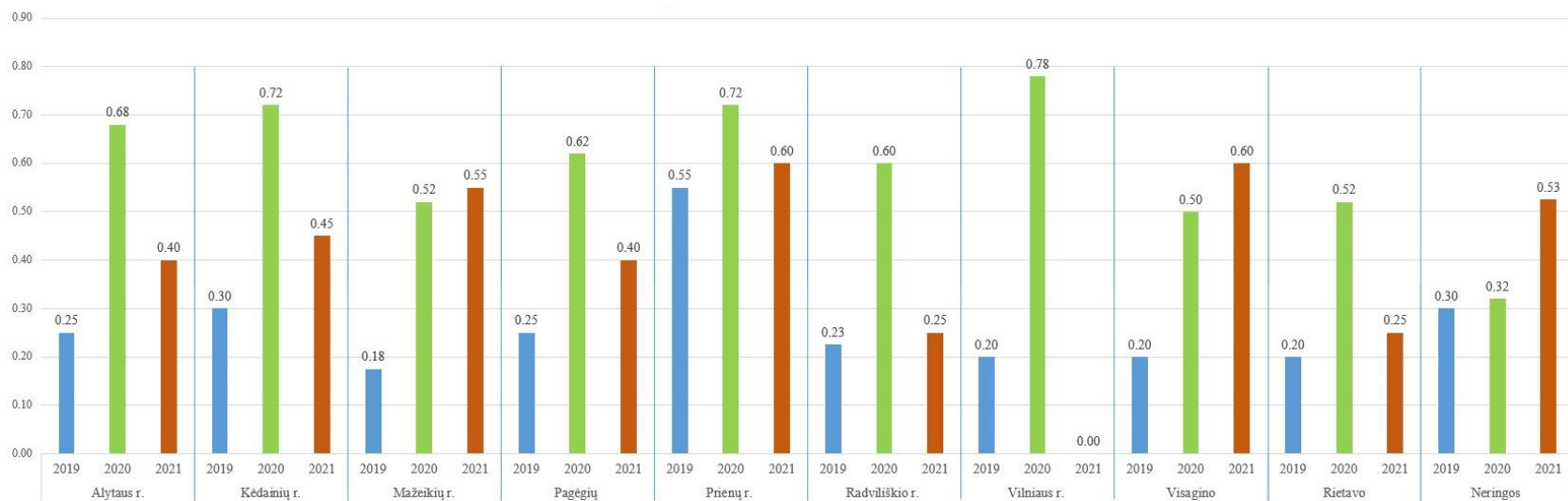
Šios srities rezultatų palyginimas pasirinktose savivaldybėse 2019-2021 m. pateiktas 7 ir 8 pav., kuriais remiantis galima išskirti, jog Rekomendacijų įgyvendinimo vertinimo balų tendencijos panašios tarp abiejų grupių. Nuo 2019 m. iki 2020 m. visose vertintose savivaldybėse daroma ženkli pažanga, tačiau 2021 metų vertinimas 16 iš 20 savivaldybių yra prastesnis.

Savivaldybių A grupėje (7 pav.) nuoseklus gerėjimas visu vertinimo laikotarpiu pagal balus pastebimas tik Klaipėdos r. sav. (2019 – 0,58, 2020 – 0,88, 2021 – 0,90). B grupėje (8 pav.) nuoseklus gerėjimas matomas trijose savivaldybėse: Mažeikių r. sav. (2019 – 0,18, 2020 – 0,52, 2021 – 0,55), Visagino sav. (2019 – 0,20, 2020 – 0,50, 2021 – 0,60), Neringos sav. (2019 – 0,30, 2020 – 0,32, 2021 – 0,53). Taip pat galima išskirti Vilniaus r. sav., kurios vertinimas 2021 metais buvo prasčiausias, o balo smukimas didžiausias.





**7 pav.** JP administravimo srities rekomenduotų užduočių įgyvendinimo ir rezultatų palyginimas pagal balą A grupės savivaldybėse



**8 pav.** JP administravimo srities rekomenduotų užduočių įgyvendinimo ir rezultatų palyginimas pagal balą B grupės savivaldybėse

Akcentuotina, jog, remiantis tik pačiomis savivaldybių pateiktomis ataskaitomis, būtų galima daryti išvadą, jog daugumai savivaldybių įgyvendinat Rekomendacijas šiose srityse kyla mažiausiai trikdžių, vis dėl to, bendras vertinimo balas nėra maksimalus ir kai kuriais atvejais net mažėjantis, o savivaldybių atliekami tyrimai / renkami duomenys neapima visų Metodikoje numatytų tiriamų sričių. Rekomendacijų įgyvendinimo ataskaitose ir interviu su savivaldybių atstovais metu iššūkių šioje srityje beveik nebuvo įvardinta. Keletas savivaldybių minėjo informacijos iš kitų institucijų gavimo klausimą (žr. 2 skyrių), tačiau dauguma savivaldybių akcentavo ne tik ataskaitoms reikalingos informacijos surinkimo iššūkius, bet ir būdus, kuriais siekiama surinkti informaciją apie jaunimo poreikius (*“Per pusryčius su meru, jaunimas realiai gali išsakyti nuomone visais klausimais, kas jiems patinka nepatinka savivaldybėse”* (A6); *“laimės apklausą visame rajone”* (JRK5); *“kasmet vykdome apklausą, kad ištirti nuomonę visų jaunimo grupių”* (JRT1); *“reikia tyrimo <...> matau, kad yra kitų galimybių (neužsakant tyrimo) kaip tai padaryti”* (JRA6).

Nors keletas savivaldybių nurodė, jog skirtingais ataskaitų teikimo ketvirčiais nepateikė jaunimo situacijos duomenų JRA, tačiau metų gale duomenis pateikdavo visos savivaldybės. Pagrindiniai iššūkiai, su kuriais susiduriama renkant ir teikiant duomenis, pateikiami 2 skyriuje.

Apibendrinami galime teigti, kad savivaldybės, palaikydamos bendradarbiavimą su jaunimu ir įvairiomis JP veikiančiomis įstaigomis, geba surinkti bendrą informaciją apie jaunimo situaciją savivaldybėje, tačiau dėl JP horizontalumo, ne visais atvejais tie duomenys išsamūs ir ne visos savivaldybės skiria finansinius resursus jaunimo nuomonės ir situacijos tyrimams atlikti.

## 2. Rekomendacijų rengimui ir įgyvendinimui poveikį darančių veiksnių apibendrinimas

Tyrimo metus identifikuotus veiksnius, darančius poveikį regioninės JP ir Rekomendacijų atskirose srityse įgyvendinimui savivaldybėse, galima skirstyti į susijusius su atskirų organizacijų ir jos narių požiūriu į JP ir Rekomendacijų svarbą, susijusius su Rekomendacijų teikimo, derinimo ir ataskaitų teikimo aspektais bei susijusius su vidiniais ir išoriniais faktoriais, kurie tik dalinai priklauso nuo JP savivaldybėje įgyvendinančių asmenų.

### Rekomendacijų reikšmės, įgyvendinant regioninę JP savivaldybėse, suvokimas

Dauguma dalyvavusių tyrime akcentavo, jog Rekomendacijų savivaldybėms teikimas ženkliai prisideda prie kryptingai ir nuosekliai įgyvendinamos veiklos užtikrinimo ir palaiko Rekomendacijas kaip JRK veiklos organizavimo būdą. Nors respondentai skirtingai įvardijo jų reikšmę įgyvendinant JP (3 lent.), tačiau jie dažniausia akcentavo, jog šios Rekomendacijos leido savivaldybėms įsivertinti, kokios veiklos turėtų būti labiausiai plėtojamos, skirtingoms savivaldybėms vienodai suvokti veiklas skirtingose JP srityse. Įdomu, kad dažnu atveju šias Rekomendacijas JRK suvokia kaip savo (valstybės tarnautojo) metines veiklos užduotis. Kitas svarbus akcentas, jog dauguma JRK Rekomendacijas įvardijo kaip dokumentą, kuris padeda pagrįsti ir apginti savivaldybėje vykdomas JP veiklas ar inicijuojamus pakeitimus bei užtikrinti tam finansavimą.

3 lentelė. Rekomendacijų reikšmės suvokimas

Vertinimas	Pagrindžiantys teiginiai
Metinis JRK veiklos planas	<i>„Pagal jas tarnautojo užduotis formuoju ir tada kasmetiniame vertime atsiskaitau“ (JRK1); „nesvarbu, kad būdavo pareigybiniai, visko primesdavo, dabar, kai yra rekomendacijos, pagal tai susidarome darbo planus“ (JRK2), „tapo aiškus metų planavimas &lt;...&gt; rekomendacijų prioritetines sritis įtraukiu ir į savo</i>

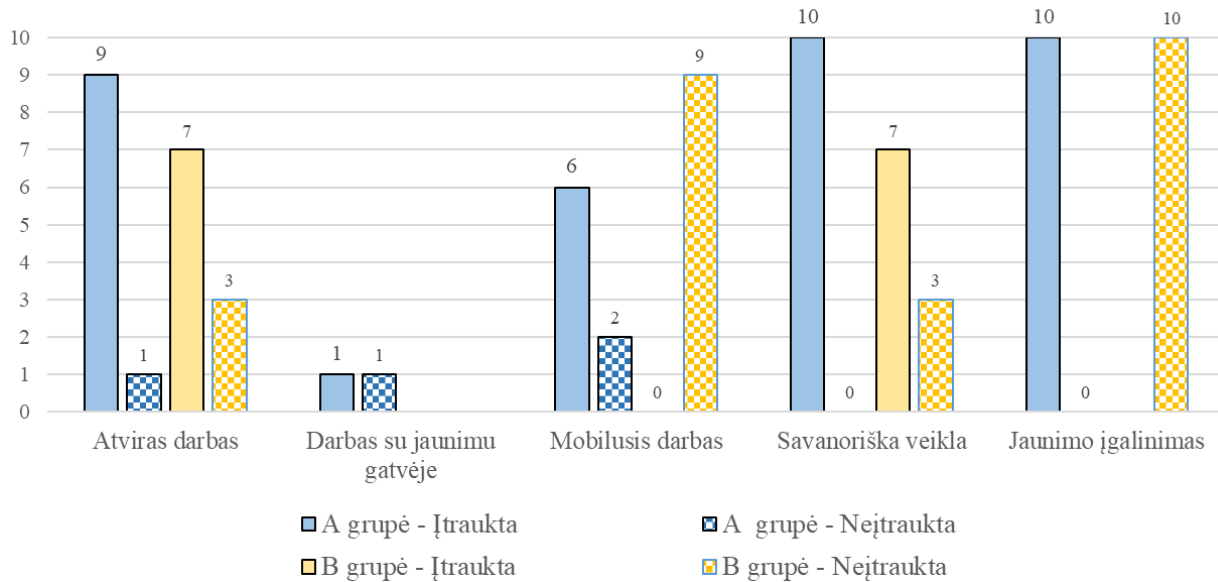
	<i>metines užduotis“ (JRK3)</i>
Dokumentas, nurodantis bendras JP gaires ir kryptis	<i>„Rekomendacijos daugiau gairės (A1); „turiu žinoti, ar viena kryptimi žiūrime“ (JRK1)</i>
Dokumentas, padedantis pagrįsti JP sprendimus ir finansavimą savivaldybėje	<i>„konkrečiai ir politikams gali parodyti &lt;...&gt; turime konkrečias užduotis, kurias turi vykdyti, tada gali eiti pas vadovybę“ (JRK2); „tai yra kaip pagrindas, kodėl mums to finansavimo reikia vienur, o ne kitur, tai kaip užnugaris“ (JRK3); „padeda inicijuoti veiklas – kuriamas jaunimo centras“ (A3).</i>
Rekomendacijos tik iš dalies daro poveikį veiklai	<i>„JRK turi savo viziją ir niekas neveikia, net JRA. Toje savivaldybėje viskas veikia tik taip, kaip mato jos JRK.“ (SVO2).</i>

Analizuojant Rekomendacijų poveikį, taip pat paminėta, jog, nepaisant skirtingo savivaldybių požiūrio į jų privalomumą, jos suprantamas ir kaip įrankis, nacionaliniu lygmeniu užtikrinantis JP plėtrą ir jai skiriamą dėmesį: „*JRK yra valstybės deleguota funkcija, tai suprantu, kad ir JRA reikia mus atstovėti*“ (JRK4), todėl pats mechanizmas vertinamas teigiamai.

### **Rekomendacijų sąsaja su savivaldybių strateginiais veiklos planais**

Viena iš tyrime analizuotų prielaidų, jog Rekomendacijų įgyvendinimas susijęs su jų atspindėjimu savivaldybių strateginiuose planuose. Analizuodami 9 pav. pateiktą atrinktų savivaldybių gautų JP Rekomendacijų įtraukimo į strateginius veiklos planus informaciją, matome, jog visos savivaldybės gavo atvirojo darbo su jaunimu, jaunimo savanoriškos veiklos ir jaunimo įgalinimo sričių Rekomendacijas, 17 gavo mobiliojo darbo su jaunimu Rekomendacijas ir tik 2 iš 20 nagrinėtų savivaldybių gavo darbo su jaunimu gatvėje įgyvendinimo Rekomendacijas. Dažniausiai buvo neįtraukiamos mobiliojo darbo su jaunimu (neįtraukta 11 iš 20 savivaldybių) bei jaunimo įgalinimo (10 iš 20 savivaldybių) Rekomendacijos. Taip pat, pastebima, jog didžiausias

atotrūkis tarp nagrinėjamų grupių yra mobiliojo darbo su jaunimu bei jaunimo įgalinimo Rekomendacijų kategorijose.



**9 pav.** Rekomendacijų įtraukimas į 2022-2024 m. A ir B grupės savivaldybių strateginius veiklos planus

Vertinant savivaldybių grupę A detaliau, trijose savivaldybėse (Akmenės r. sav., Alytaus m. sav., Lazdijų r. sav.) dalis gautų Rekomendacijų nėra įtraukta į strateginius veiklos planus. Tarp A grupės savivaldybių dažniausiai neįtrauktos mobiliojo darbo su jaunimu Rekomendacijos (2 kartus). Remiantis savivaldybių grupės B duomenimis, daugiausia į strateginius planus perkeliama Rekomendacijų yra atvirojo darbo su jaunimu (7 iš 10) ir savanoriškos veiklos įgyvendinimo (7 iš 10) Rekomendacijų srityse. Ženkliai prasčiau įtraukiamos mobiliojo darbo su jaunimu bei jaunimo įgalinimo Rekomendacijos – nei viena savivaldybė nėra įtraukusi šių Rekomendacijų sričių į savo strateginius veiklos planus.

Detalesnis savivaldybių strateginių planų ir jiems pateiktų Rekomendacijų sąsajos vertinimas su komentarais pateiktas 1 priede. Iš jo matoma, jog net tos savivaldybės, kurių atskirų JP veiklos vertinimai yra vieni geriausių, strateginiuose planuose detaliai nėra išsivardijusios konkrečių veiklų, todėl teigti, kad Rekomendacijų įgyvendinimo sėkmingumas tiesiogiai priklauso nuo jų įtraukimo į planus, negalima. Vis dėl to A grupės savivaldybės, lyginant su B grupės savivaldybėmis strateginiuose planuose tam skiria didesnę dėmesį. Galime daryti prielaidą, jog JP priemonių

įtraukimas į savivaldybių strateginius veiklos planus yra vienas pagrindinių formalių būdų užtikrinti šių veiklos sričių finansavimą ateinančiais kalendoriniais metais.

### **Rekomendacijų derinimo, tvirtinimo ir ataskaitų teikimo proceso tobulinimas**

Visi JRK, kalbėdami apie Rekomendacijų naudą, akcentavo ir Rekomendacijų teikimo, derinimo proceso lankstumą, JRA darbuotojų nuolatinę metodinę ir kitą pagalbą šiame procese. Nors pačiam procesui ar jo organizavimui interviu metu nebuvo pateikta esminių pastabų, vis dėlto išskirtini keletas svarbių aspektų, susijusių su proceso organizavimu, nes savivaldybių praktika skirtinga (4 lent.): (i) savivaldybėse derinimo procese dalyvauja skirtingi JP lauko atstovai (grupės); (ii) duomenis teikiančios institucijos, kurios aktyviai dalyvauja JP veiklose, tuos pačius duomenis teikia skirtingomis formomis; (iii) dėl jaunimo politikos horizontalumo pateikiami duomenys ne visuomet apima visas vykdomas veiklas; (iv) ne visoms savivaldybėms pakanka gaunamo grįžtamojo ryšio apie įgyvendinamas Rekomendacijas.

4 lentelė. Proceso organizavimo tobulinimas

<b>Rekomendacijų derinimo, tvirtinimo ir ataskaitų teikimo proceso organizavimo etapas</b>	<b>Pagrindžiantys teiginiai</b>
Dokumentų rengimas ir derinimas	<i>„Administracijos direktorius derinimo procese nedalyvauja, nes esame aptarę, kad jie manimi pasitiki, kad galiu tai atlikti be jų, bet derinam kartu su SJRT“ (JRK3); „pasitiki JRK, administracijos direktorius visada turi pasirašyti, tai tikiuosi žino (juokiasi) &lt;...&gt; yra metinės ataskaitos, kada pasikalbam“ (JRK4).</i>
Informacijos rinkimas	<i>„nėra sudėtingas procesas, kai žinai iš ko gauti“ (JRK1); „Ne visada lengva gauti duomenis. Įstaigos galvoja, kad ne jų darbas pildyti, kartais reikia ir administracijos vadovo tam“ (JRK2); „visą ketvirtį tu informaciją žinai, nes pats koordinuoji“ (JRK3).</i>
Grižtamasis ryšys	<i>„norėtusi dar tarpinio JRA palaikymo, aptarimo, pvz.</i>

	<i>kas pusmetį &lt;...&gt; ar sureaguotų į tai kas pavyko/nepavyko“ (JRK3); „JRA gerai įvertina tik kelias, o kiti juk irgi stengiasi &lt;...&gt; Ar tik jie gerai dirba, ar jie gerai ataskaitas pateikia“ (JRK4).</i>
--	---

Analizuodami Rekomendacijų derinimo procedūras, dauguma savivaldybių atstovų pabrėžė, kad, nepaisant nustatytų terminų, privalomų įgyvendinti Rekomendacijų ir t.t., pats jų derinimo procesas yra itin lankstus, ir nepaisant keleto paminėtų išimčių, net bendros Rekomendacijos gali būti adaptuotos ir įgyvendintos visose savivaldybėse, nepriklausomai nuo savivaldybių charakteristikų, nes savivaldybės visada turi galimybę jas pritaikyti taip, kad *“jos būtų aktualios ir realiai įgyvendinamos”* (JRK2) .

### **Rekomendacijų įgyvendinimui poveikį darantys veiksniai savivaldybėse**

Diskutuojant Rekomendacijų įgyvendinimo klausimais, atsižvelgiant į analizuotą laikotarpį, buvo minimi iššūkiai, susiję su pandemija, kai dalis veiklų negalėjo būti įgyvendinama ar buvo ribojama ir savivaldybės turėjo keisti paslaugų teikimo režimą. Tai buvo įvardijama kaip viena iš priežasčių, kodėl 2020-2021 m. ne visoms savivaldybėms pavyko visa apimtimi įgyvendinti kai kurias veiklas, tačiau be šių veiklų ribojimų daug didesnis dėmesys buvo skiriamas iššūkiams, susijusiems su savivaldybių turimais pajėgumais įgyvendinant JP (5 lent.).

5 lentelė. Rekomendacijų įgyvendinimui poveikį darantys veiksniai

<b>Veiksniai</b>	<b>Pagrindžiantys teiginiai</b>
Jaunimo ir jaunimo organizacijų skaičius ir aktyvumas	<i>„jaunimas pats turėtų aktyviai dalyvauti ir nenuleisti rankų“ (A1); „norėtusi stiprių jaunų žmonių, su kuriais būtų galima dirbti, nes vienas sunkiai kažką padarysi“ (JRK2); „aktyvaus jaunimo mažėja, nes jie visur labai dalyvauja ir tada sunku „pagauti“ “. „Dauguma motyvuoti nemotyvuoti jaunuoliai... nauja sąvoka, nes nedrįsta, nežino....“ (JRK3).</i>

Savivaldybės vadovybės ir politinis palaikymas	„Kol vadovai ir taryba palaiko, kol jaunimas palaiko, kol taryba stipri, tol rezultatai pasiekiami“ (JRK1). „Kol neturėjau stiprios SJRT, buvo blogai“ (JRK2); „centre darom posėdžius, kad pamatytų, kodėl tai reikalinga. Patys savo iniciatyva nepasidarys, kad jie norėtų remti, globoti...“ (JRK4).
Finansavimas	„Gal tas rekomendacijų sudarymas realių... mes jau žinom politikų požiūrį, finansus <...> gebėjimas įtikinti, kad tos lėšos reikalingos“ (JRK1); „Finansavimas turi būti nuoseklus ir užtikrintas, turi likti etatų finansavimas pastovus“ (A1); „Jei gaučiau JP finansų, kiek planuoju, viskas pas mus būtų gerai <...> visada yra jaunimo sritis, iš kurios galima nubraukt....“ (JRK2); „Gauti finansavimą ir yra pats sunkiausias dalykas“ (JRK4); „Jų rekomendacijos, visos, kur reikalingas finansavimas ir nemažas finansavimas. Įtikinti tarybą sudėtinga, kai jie vos skiria“ (A5).
Institucijų ir įstaigų, įgyvendinančių JP, skaičius ir bendradarbiavimas	„mes nuolat bendradarbiaujam, mes vieni kitus palydim šiame procese“ (JRK3); „Jei stiprūs jaunimo darbuotojai – stipri savivaldybė.<...>Kol nebuvo centro, buvau vienas karys lauke ir ieškojau „simpatikų“ (JRK4).

Analizuojant Rekomendacijų įgyvendinimui poveikį darančius veiksnius bei teiraujantis, kiek tam poveikį daro savivaldybės charakteristika, pvz. rajonas, rajono centras, gyventojų ir jaunimo skaičius bei pan., visos tyrime dalyvavusios savivaldybės, kaip minėta anksčiau, akcentavo paties jaunimo skaičių, bet kitos charakteristikos ne visada buvo įvardijamos kaip turinčios poveikį, tačiau buvo minima, jog rajoninės savivaldybės konkuruoja veiklomis su miestais, pvz. “mes neskirstom jaunimo mūsų, ne mūsų... dauguma pas mus jų mokosi” (JRK1), “Mums sudėtingiau, nes netoli miestai,<...> Kaskart reikia galvoti, kokią ir kaip tikslinę grupę pritrauksime. Susisiekimas ir konkuravimas, suvežiojimas yra sudėtingas” (JRK3), tad buvo svarstoma savivaldybių tarpusavio bendradarbiavimo ir bendrų veiklų svarba.



## **Kitų JP lauke veikiančių grupių dalyvavimas įgyvendinant Rekomendacijas**

SJRT, SVO ir su jaunimu dirbančių indėlis į regioninę jaunimo politiką analizuotas darbo su jaunimu, jaunimo įgalinimo ir savanoriškos veiklos Rekomendacijų įgyvendinimo kontekste, tad pakartotinai aprašomas nebus, tik pažymėtina, jog būtent šių JP lauko veikėjų aktyvi veikla ir bendradarbiavimas su savivaldybe ir JRK įvardijami kaip pagrindinė priemonė Rekomendacijose numatytų tikslų įgyvendinimui, nes *“per tas įstaigas atsiranda „rankytės“, per kurias gali įgyvendinti.”* (JRK4).

Interviu metu teiraujantis apie kitas organizacijas, kurios prisideda prie jaunimo įgalinimo ir JP įgyvendinimo, dažniausiai buvo minimos švietimo įstaigos, nors kai kuriais atvejais savivaldybės itin pasigesdavo glaudesnio bendravimo su jomis (*“su švietimu sunkiau bendraujam”* (JRK5)), nors jos ir būdavo matomos kaip įstaigos, tiesiogiai dirbančios savivaldybėse su ta pačia tiksline grupe (mokyklinio ir studentiško amžiaus). Taip pat būdavo minimos vietos bendruomenės, vietos veiklos grupės, Užimtumo tarnyba, kultūros, visuomenės sveikatos biurai, sporto centrai ir kitose srityse veikiančios savivaldybei pavaldžios įstaigos, teikiančios paslaugas ar įgyvendinančios projektines veiklas, susijusias su jaunimu.

Taip pat visi savivaldybių atstovai akcentavo, kad prie sėkmingo Rekomendacijų įgyvendinimo prisideda net tik jų savivaldybėje veikiančių organizacijų ir neformalių jaunimo grupių įtraukimas, bet ir JRA iniciatyvos, savivaldybių ir atskirose srityse veikiančių organizacijų tarpusavio bendradarbiavimas, pvz. JRA organizuojamos bendros veiklos, neformalus JRK tarpusavio bendravimas / bendradarbiavimas, vizitai į kaimyninių savivaldybių AJC / AJE, bendros veiklos ir renginiai jaunimui.

## Išvados

1. Atlikus Rekomendacijose suplanuotų ir faktiškai pasiektų rodiklių palyginimą, nustatyta:

1.1. Darbo su jaunimu srityje Rekomendacijų įgyvendinimas procentais yra gerėjantis abiejose grupėse, skirtumas tarp A ir B grupių taip pat yra mažėjantis pagal šį vertinimo būdą, tačiau vertinimas balais šioje srityje yra mažai kintantis, atsižvelgiant į atskirus savivaldybių rodmenis, vertinimas balais dažniau prastėja negu gerėja.

1.2. Jaunimo atstovavimo srityje Rekomendacijų įgyvendinimas tarp A ir B grupių skiriasi. A grupės savivaldybėse vertinimas procentais yra stabiliai aukštas arba nuosekliai gerėjantis, o B grupės savivaldybėse vertinimas procentais gerėja trijose savivaldybėse, likusiose prastėja. Jaunimo atstovavimo vertinimo pagal balą tendencijos yra panašios, A grupėje, nepriklausomai nuo Rekomendacijų įgyvendinimo procentais, vertinimas pagal balą gerėja, o B grupėje daugelyje savivaldybių vertinimas pagal balą nekinta arba prastėja.

1.3. Savanoriškos veiklos įgyvendinimo srityje abiejų vertintų grupių rezultatai tiek pagal Rekomendacijų įgyvendinimą procentais, tiek pagal Rekomendacijų įgyvendinimo vertinimą balais, gerėja, tačiau skirtumas tarp A ir B grupės savivaldybių pagal balą didėja, nepriklausomai nuo to, kiek Rekomendacijų įgyvendinama.

Vertinant visas tris sritis bendrai, galima teigti, jog A grupės savivaldybėse rezultatai yra stabiliai aukšti arba nežymiai gerėjantys visose srityse, su keletu išimčių. B grupės savivaldybių rezultatai yra labiau gerėjantys darbo su jaunimu bei savanoriškos veiklos organizavimo srityse, tačiau jaunimo atstovavimo srityje rezultatai yra svyruojantys, dalyje prastėjantys.

2. Įvertinus Rekomendacijų sąsajas su savivaldybių strateginiais veiklos planais, galima teigti, kad tik nedidelė dalis savivaldybių juose aiškiai įvardija visas JP sritis ir mažiausiai dėmesio tam skiria būtent B grupės savivaldybės. Nors tiesioginės sąsajos su Rekomendacijų įgyvendinimu nenustatyta, tačiau savivaldybių strateginiai veiklos planai ir priemonių jose įtraukimas yra vienas pagrindinių būdų užsitikrinti šių veiklos sričių finansavimą ateinančiais kalendoriniais metais bei atspindi savivaldybių vadovybės požiūrio į JP svarbą savivaldybėje, todėl pagrindinių Rekomendacijų sričių įtraukimas į strateginius dokumentus turėtų išlikti kaip viena iš teikiamų Rekomendacijų.

3. Išnagrinėjus Rekomendacijų derinimo, tvirtinimo ir ataskaitų teikimo procesus, išskirti šie tobulintini aspektai: (i) skirtingose savivaldybėse Rekomendacijų derinimo procese dalyvauja skirtingi JP lauko atstovai (grupės), tai priklauso nuo anksčiau savivaldybėje susiformavusios praktikos; (ii) duomenis teikiančios organizacijos, kurios aktyviai dalyvauja JP veiklose, tuos pačius duomenis teikia skirtingomis formomis, dėl to didėja administracinė našta; (iii) dėl jaunimo politikos horizontalumo pateikiami duomenys ne visuomet apima visas vykdomas su jaunimu susijusias veiklas; (iv) ne visada pakanka gaunamo grįžtamojo ryšio iš JRA dėl pateiktų ataskaitų. Pažymėtina, kad lyginant nagrinėtų savivaldybių A ir B grupes tarpusavyje, reikšmingų skirtumų tarp grupių nenustatyta.

4. Savivaldybių administracijų vadovai ir JRK Rekomendacijas vertina teigiamai, išvelgia jų naudą šiais aspektais: (i) padeda JRK sudaryti veiklos planus ir kryptingiau veikti; (ii) padeda nustatyti prioritetines savivaldybės JP kryptis; (iii) padeda pagrįsti viešosios politikos sprendimus ir įtikinti savivaldybės politikus, pritraukti veikloms reikalingus finansinius išteklius.

Informantai pažymėjo, kad Rekomendacijų pritaikomumas tiesiogiai priklauso nuo JRK motyvacijos ir gebėjimų jas taikyti savivaldybės veikloje.

5. Išnagrinėjus jaunimo politikos suinteresuotųjų šalių (SJRT, JNVO ir kt.) įsitraukimą į regioninės jaunimo politikos įgyvendinimą, galima teigti, kad įsitraukimas yra sąlygojamas: (i) savivaldybėje vyraujančios dalyvavimo kultūros, kurią formuoja politikai, administracijos vadovas; (ii) JRK veiklos aktyvumo; (iii) suinteresuotųjų šalių aktyvumo:

5.1. Savivaldybės jaunimo reikalų tarybos (SJRT) dalyvavimas yra skirtingas, pažymėtina, kad vienas iš veiksnių, lemiančių SJRT įsitraukimą - JRK, kuris dažniausiai formuoja ir SJRT darbotvarkę; taip pat politikų požiūris į SJRT veiklą.

5.2. Su jaunimu dirbančios organizacijos dažniausiai veikia skirto finansavimo rėmuose ir įsitraukia tiek, kiek tam sudaro sąlygas JRK.

5.3. Savanorišką veiklą organizuojančios organizacijos (SVO) dažniausiai aktyviai bendradarbiauja su JRK ir savivaldybėmis įvairiomis formomis, aiškiai įvardija savo dalyvavimo tikslus ir savarankiškai ieško įvairių formų.

5.4. Jaunimo dalyvavimo aktyvumas yra didesnis tose savivaldybėse, kur yra daugiau vyresnio negu moksleiviško amžiaus jaunimo ir veikia stipresnės JNVO ar jas vienijančios asociacijos (apskritieji stalai).

Pažymėtina, kad esama gerųjų patirčių, kai savivaldybėse jaunimas ir (ar) jaunimo organizacijų atstovai įtraukiami į įvairių savivaldybės komisijų, darbo grupių, bendruomeninių organizacijų, vietos veiklos grupių ir kitas veiklas, kas sudaro sąlygas atstovauti jaunimo interesams atskirose srityse. Vis dėl to, tai dar nėra įprasta praktika ir reali jiems suteikiama galimybė daryti poveikį sprendimams šiuose dariniuose priklauso nuo kitų juose dalyvaujančių asmenų.

Lyginant savivaldybių A ir B grupes tarpusavyje, reikšmingų skirtumų pagal suinteresuotųjų pusių (SJRT, JO, ir kt.) įsitraukimą nenustatyta.

6. Išnagrinėjus Rekomendacijų poveikį jaunimo politikos įgyvendinimui atrinktoje savivaldybėse, galima teigti, kad dauguma informantų Rekomendacijų poveikį savivaldybės pokyčiams vertina teigiamai, remiantis Rekomendacijomis savivaldybėse yra inicijuojamos naujos (pvz. kuriamas jaunimo centras) ar stiprinamos jau esamos JP įgyvendinimo veiklos, tobulinami JP procesai. Pažymėtina, kad dauguma savivaldybių teigė, kad teikiamos Rekomendacijų lanksčios ir gali būti adaptuojamos skirtingoms savivaldybėms, nepriklausomai nuo jų charakteristikų, nors keletas savivaldybių susiduria su jų įgyvendinimo iššūkiais. Lyginant nagrinėtų savivaldybių A ir B grupes tarpusavyje, reikšmingų skirtumų tarp grupių nenustatyta.

7. Nagrinėjant veiksnius, darančius poveikį Rekomendacijų įgyvendinimui, galima išskirti kiekvienoje savivaldybėje esančias veiksmų grupes: (i) vyraujančiose savivaldybėse praktikos dėl informacijos sklaidos ir suinteresuotųjų šalių įtraukimo organizavimo principai; (ii) veikiančių organizacijų spektras (JNVO turinčios veiklą užtikrinanti finansavimą ir ne vien mokyklinio amžiaus narius yra linkusios labiau įsitraukti į JP, domisi ir Rekomendacijų procesais); (iii) savivaldybės administracijos vadovo ir politikų lūkesčiai dėl JRK veiklos (dalis politikų JP laiko mažiau reikšminga negu kitas sritis, siūlytų praplėsti JRK funkcijas ir pan.); (iv) JRK gebėjimai (organizuoti su Rekomendacijų įgyvendinimu susijusius procesus, vertinti su jaunimu dirbančių organizacijų pažangą ir t. t.) bei lyderystė (suinteresuotųjų šalių telkimas, bendradarbiavimas ir

t.t.). Lyginant nagrinėtų savivaldybių A ir B grupes tarpusavyje, reikšmingų skirtumų tarp grupių nenustatyta.

8. Atliktų interviu rezultatai leido išskirti JRA veiklas, kurios yra svarbios gerinant jaunimo politikos įgyvendinimą savivaldybėse:

8.1. JRA vykdoma kryptinga veikla formuojant JRK tinklą – organizuojant mokymus ir kitus bendrus renginius, tai sudaro sąlygas JRK tarpusavio sklandesniam bendradarbiavimui, gerųjų patirčių mainams ir t.t.

8.2. JRA atstovų vizitai į savivaldybes ir susitikimai su administracijos vadovais bei politikais atkreipia šių dėmesį į jaunimo politikos svarbą ir įgyvendinimo naudą savivaldybėje, ir palengvina JRK užduočių atlikimą.

## Rekomendacijos

1. Siekiant tobulinti Rekomendacijų derinimo, tvirtinimo ir ataskaitų teikimo procesus, siūlytina:

1.1. Apsvarstyti galimybę savivaldybėms su(si)kurti įrankį, leidžiantį rinkti duomenis el. būdu, kas palengvintų jų rinkimo, kaupimo ir analizavimo procesą.

1.2. Ataskaitų formose nurodyti, kurie rodikliai turi būti pateikiami sumuojant ankstesnių ketvirčių rodiklius (pvz. bendras apsilankymų skaičius), o kurie pateikiami atsižvelgiant į metinį faktą (pvz. unikalių lankytojų skaičius).

1.3. Siekiant sklandesnio duomenų surinkimo, savivaldybės administracijos vadovas turėtų užtikrinti kitų savivaldybei pavaldžių ar jos lėšomis veiklas įgyvendinančių įstaigų prievolę teikti ataskaitai reikalingus duomenis.

1.4. Nagrinėti Rekomendacijų derinimo savivaldybėse su skirtingomis JP atstovais (grupėmis) gerąsias patirtis, jas viešinti ir jų pagrindu formuoti Rekomendacijų derinimo kokybės standartą.

1.5. Rekomendacijų rengėjams teikti ataskaitų rengėjams (JRK) grįžtamąjį ryšį dėl įgyvendinamų veiklų ne tik už metus, bet ir, pagal galimybes, kas pusmetį.

2. Siekiant stiprinti JP įgyvendinimą ir savivaldybėse, rekomenduotina:

2.1. Tęsti JRA praktiką vykdyti JRA atstovų vizitus į savivaldybes, susitikti su administracijų vadovais bei politikais, atkreipiant jų dėmesį į JP svarbą ir įgyvendinimo naudą savivaldybėse, dalintis gerosiomis kitų savivaldybių patirtimis.

2.2. Tęsti JRA vykdomą kryptingą veiklą formuojant JRK tinklą – organizuoti mokymus, gerosios patirties sklaidos ir kitus bendrus renginius. Stiprinti JRK organizacijų vadybos, projektų valdymo ir lyderystės gebėjimus.

2.3. Dėl esamos didelės jaunimo darbuotojų kaitos, būtina užtikrinti ir plėtoti jų mokymų ir konsultavimo mechanizmus, stiprinti jaunimo darbuotojų gebėjimus projektų vadybos srityje.

2.4. Nagrinėti situaciją tose savivaldybėse, kur didžioji dalis jaunimo yra mokyklinio amžiaus, siekiant išgryninti mechanizmus, sudarančius sąlygas šio amžiaus grupės jaunimui aktyviau dalyvauti JP procesuose bei teikti paraiškas projektiniam finansavimui (pvz. per apskrituosius stalus ir pan.).

# **PRIEDAI**

**1 priedas. Savivaldybių veiklos planuose numatytų veiklų, skirtų Jaunimo politikai įgyvendinti, vertinimas**

		Atvira- sis darbas su jaunimu	Darbas su jaunimu gatvėje	Mobilu- sis darbas	Savanoiš- ka veikla	Jaunimo įgalinimas	Komentaras
1.	Akmenės r.						<p>Veiklos plane numatyta priemonė <i>Teikti kokybiškas kūno kultūros ir sporto paslaugas, skatinti gyventojų aktyvumą ir jaunimo užimtumą</i>. Priemonę detalizuoja tokie kriterijai: jaunimo ir dirbančių su jaunimu organizacijų bei kryptingai dirbančių neformalių jaunimo grupių skaičius, savanorius priimančių organizacijų skaičius, jaunimo informavimo taškų / centrų sk., veikiančių atvirųjų jaunimo centrų ir atvirųjų jaunimo erdvių skaičius.</p> <p>Nors 2021 m. savivaldybės ataskaitoje nurodoma, kad mobilusis darbas su jaunimu įtrauktas į strateginį veiklos planą, tačiau nei 2021 nei 2022 m. pačiame plane nepavyko identifikuoti tam skirtų rodiklių.</p> <p>Pažymėtina, kad veiklos plane taip pat išskirta priemonė „Jaunimo politikos įgyvendinimas (kartu su 2019-2021 m. Akmenės rajono savivaldybės jaunimo politikos įgyvendinimo planu)“, kurioje detaliau numatomos įvairios JP įgyvendinimo veiklos. Šiame plane numatyta tik „Pakartotinai atlikti išsamią mobiliojo darbo su jaunimu vietų/aplinkos, kur galėtų vykti mobilus darbas su jaunimu, analizę.“</p>
2.	Alytaus m.						<p>Veiklos plane numatytos priemonės: „<i>Savanorystės tinklo Alytaus mieste kūrimas</i>“, „<i>Jaunimo iniciatyvos skatinimas</i>“, „<i>Jaunimo teisių apsaugos vykdymas</i>“.</p> <p>Jas papildomai detalizuoja tokie kriterijai: aktyvių jaunimo organizacijų narių skaičius; jaunimo poreikiams pritaikytų viešųjų erdvių skaičius; jaunimo, dalyvaujančio įgyvendinant jaunimo politiką, dalis nuo visų miesto gyventojų iki 29 m. amžiaus.</p> <p>Nors 2021 m. savivaldybės ataskaitoje nurodoma, kad darbas su jaunimu įtrauktas į savivaldybės strateginio planavimo dokumentus, informacijos apie atvirąjį darbą ir darbą su jaunimu gatvėje, jaunimo darbuotojus ar pan. pačiame plane nepavyko identifikuoti tam skirtų rodiklių.</p>



3.	Alytaus r.					Veiklos plane numatytos priemonės: „Sudaryti sąlygas jaunimui įsitvirtinti ir ekonomiškai stabiliai gyventi rajono savivaldybėje“, „Didinti jaunimo kūrybiškumą, aktyvų pilietiškumą bei sveikos gyvensenos ir savanoriškos veiklos galimybes savivaldybėje, ypač kaimo vietovėse“, „Užtikrinti kokybišką jaunimo politikos plėtrą“, „Jaunimo projektų finansavimas“, „Jaunimo savanoriškos veiklos įgyvendinimas“, „Užtikrinti formalaus ir neformalaus ugdymo įstaigų paslaugų kokybę, prieinamumą, paslaugų įvairovę“ ir tam skirti kriterijai.
4.	Anykščių r.					Veiklos plane numatytos priemonės: „Jaunimo užimtumo skatinimas“, „Atvirojo jaunimo centro įkūrimas ir jo veiklos užtikrinimas“, „Atvirų jaunimo erdvių veiklos užtikrinimas“, „Jaunimo savanoriškos veiklos skatinimas“, „Mobilaus darbo su jaunimu Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje plėtojimas“ ir tam skirti kriterijai.
5.	Elektrėnų					Veiklos plane numatytos priemonės „Jaunimo politikos įgyvendinimas dalinai finansuojant jaunimo veiklos projektus“, „Jaunimo savanorystės plėtra“, „Atviro ir mobilaus darbo su jaunimu plėtra“.
6.	Klaipėdos r.					Veiklos plane numatytos priemonės: „Jaunimo įgalinimo ir įtraukimo į pilietinę veiklą galimybių kūrimas ir plėtra“, „Gargždų atviro jaunimo centro veiklos užtikrinimas“ Pagal informacijos pateikimo formą sudėtinga nustatyti, ar tikrai visoms veikloms numatyti rodikliai ir finansavimas, tačiau pačiame strateginio veiklos plano aprašyme akcentuojamas atvirasis ir mobilusis darbas, jaunimo organizacijų finansavimas, savanoriška veikla, tad galima daryti prielaidą, jog visas veiklas apima šios dvi priemonės.
7.	Kėdainių r.					Veiklos plane numatytas uždavinys bei priemonės, vertinimo rodikliai nenurodyti - „01 uždavinys. Skatinti Kėdainių rajono jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų nuolatinę ir ilgalaikę programinę veiklą, jaunimo veiklos projektus, jaunimo iniciatyvas Uždaviniui įgyvendinti planuojama finansuoti jaunimo, Atviro Jaunimo centro ir Atvirųjų jaunimo erdvių veiklos projektus, finansuoti programas, užtikrinančias jaunimo neformaliojo ugdymo plėtrą, plėtoti jaunimo savanorystę Kėdainių rajone, skatinti jaunimą užsiimti savanoriška veikla, atlikti jaunimo problematikos tyrimą, finansuoti jaunimo vasaros užimtumo ir integracijos į darbo rinką programą.“.
8.	Lazdijų r.					Veiklos plane numatytos priemonės „Jaunimo politikos įgyvendinimas“.

							<p>„Jaunimo teisių apsauga“.</p> <p>Priemonės detalizuoja tokie kriterijai: jaunimo iniciatyvų projektų, gavusių finansavimą, skaičius; jaunų žmonių, dalyvavusių jaunimo vasaros stovyklose, skaičius; jaunų žmonių, atliekančių jaunimo savanorišką tarnybą (SB lėšomis), skaičius; savivaldybės jaunimo reikalų tarybos posėdžių skaičius; koordinuotų jaunimo organizacijų skaičius; atvirųjų jaunimo centrų ir atvirųjų jaunimo erdvių unikalių lankytojų skaičius.</p> <p>Pagal pateiktą formą sudėtinga nustatyti, ar strateginiame plane numatytas finansavimas jaunimo organizacijoms, ar neformalioms jaunimo grupėms, kaip atskirai tikslinei grupei (neaišku, ar jos finansuojamos kartu su kitomis NVO, ar tai apima jų koordinavimo rodiklis).</p>
9.	Mažeikių r.						2022-2024 m. veiklos plane nėra numatytų priemonių jaunimo politikos įgyvendinimui.
10.	Neringos						Veiklos plane išskirtas uždavinys – „Sudaryti palankias sąlygas vietos gyventojų savirealizacijai, užimtumui ir bendradarbiavimui“ bei numatytos šios priemonės – „ <i>Vietos gyventojų savirealizacijai, užimtumui ir bendradarbiavimui palankių sąlygų sudarymas</i> “, „ <i>Kokybiškos jaunimo politikos įgyvendinimas</i> “, „Jaunimo atvirosios erdvės „Loftas“ renginių jaunimui organizavimas“. Pateikti vertinimo kriterijai.
11.	Rietavo						Veiklos plane numatytos priemonės - „01 priemonė – jaunimo politikos plėtros įgyvendinimo Rietavo savivaldybėje finansavimas iš specialiosios tikslinės dotacijos. 02 priemonė – jaunimo organizacijų finansavimas pagal projektus. 03 priemonė – Rietavo atviro jaunimo centro išlaikymas ir atvirų jaunimo erdvių kūrimas. 04 priemonė – jaunimo savanoriškos tarnybos programos įgyvendinimas. 05 priemonė – dalyvavimas tradicinėse jaunimo vasaros akademijose ir kituose jaunimo renginiuose reprezentuojant Rietavo savivaldybę.“
12.	Pagėgių r.						Veiklos plane numatytos priemonės - „Atvirų jaunimo erdvių veiklos organizavimo užtikrinimas“, „Jaunimo iniciatyvų rėmimas“, „Jaunimo savanoriškos veiklos įgyvendinimas“.
13.	Pakruojo r.						Veiklos plane numatytos priemonės „Jaunimo ir jaunimo organizacijų veiklos skatinimas“, „Jaunimo savanoriškos veiklos skatinimas“, „Atviro darbo su jaunimu skatinimas ir plėtra“, „Mobilaus darbo su jaunimu skatinimas ir plėtra“

14.	Panevėžio m.						<p>Veiklos plane numatytos priemonės „Darbo su jaunimu formų įvairovės užtikrinimas“, „Įgyvendinti jaunimo vasaros užimtumo ir integracijos į darbo rinką programą“, „Jaunimo poreikius atitinkančios jaunimo politikos įgyvendinimas“</p> <p>Priemonės detalizuoja tokie kriterijai: veikiančių atvirų jaunimo centrų ir erdvių skaičius, teritorijų, kuriose vyksta darbas su jaunimu gatvėje, skaičius, finansuotų jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų projektų, veiklos programų, iniciatyvų skaičius per metus, jaunimo organizacijų veiklos skatinimo priemonių skaičius per metus, jaunimo savanorišką tarnybą baigusiu asmenų skaičius ir kt.</p>
15.	Prienų r.						<p>Skatinti gyventojų sveikatingumą ir fizinį aktyvumą, aktyvinti jaunimo veiklą Veiklos plane numatytos priemonės - Aktyvinti jaunimo organizacijų veiklas, stiprinti jaunimo savanorišką veiklą. „Nevyriausybinių organizacijų veiklos finansavimas“, „Jaunimo vasaros užimtumo ir integracijos į darbo rinką skatinimas“, „Jaunimo organizacijų veiklos aktyvinimas“.</p> <p>Vertinimo kriterijai - Atvirosiose jaunimo erdvėse organizuojamų veiklų kokybė skatins jauno žmogaus motyvaciją ir gebėjimus, sudarys galimybes sėkmingiau integruotis į darbo rinką.</p>
16.	Radviliškio r.						<p>Strateginiame veiklos plane, jaunimo politikos įgyvendinimas pateikiamas per 4 prioritetą - „GYVENTOJAMS ATVIRA SAVIVALDYBĖ“. 4.2 Tikslas „Jaunimo iniciatyvų skatinimas ir NVO plėtra“, uždavinius: 4.2.1. Uždavinys: Įgyvendinti jaunimo politiką, plėsti jaunimui skirtų paslaugų prieinamumą ir kokybę; 4.2.2. Uždavinys: Skatinti nevyriausybinių ir bendruomenių organizacijų veiklą, didinti jų įsitraukimą į viešąjį valdymą ir viešųjų paslaugų teikimą. Yra nurodoma, jog yra suplanuotas finansavimas – „Tęstinė jaunimo politikos įgyvendinimas veikla“. Tačiau priemonių ir vertinimo rodiklių plane jaunimo politikos įgyvendinimui nenumatyta.</p>
17.	Šakių r.						<p>Veiklos plane numatytos priemonės „Įgyvendinti jaunimo politikos programą“, „Užtikrinti atvirojo darbo su jaunimu ir mobiliojo darbo su jaunimu teikiamų paslaugų įvairovę ir kokybę“</p> <p>Priemonės detalizuoja tokie kriterijai: projektų skirtų jaunimo mokymams, gerosios patirties sklaidai skaičius, projektų skirtų jaunimo iniciatyvų skatinimui skaičius, projektų skirtų atvirųjų jaunimo centrų ir atvirų jaunimo erdvių veiklos finansavimui skaičius, jaunimui skirtų premijų skaičius ir kt.</p>

							Pastebėtina, kad savanorystė priemonėse ir jų rodikliuose nenumatyta, bet tai yra veiklos plano tikslo įgyvendinimo rodiklis „Jaunimo iniciatyvų projektuose ir savanorystės programose dalyvaujančio jaunimo dalis“
18.	Švenčionių r.						Veiklos plane numatytos priemonės „Uztikrinti atvirųjų jaunimo centrų/atvirųjų jaunimo infrastruktūros, erdvių ir teikiamų paslaugų įvairovę, kokybę, plėtrą bei infrastruktūrą“, „Uztikrinti mobiliojo darbo su jaunimu teikiamų paslaugų įvairovę, kokybę bei plėtrą“, „Stiprinti jaunimo savanorius priimančias ir jaunimo savanorišką veiklą organizuojančias organizacijas“, „Skatinti jaunimo dalyvavimą savanoriškoje veikloje“, „Skatinti jaunų žmonių aktyvumą ir dalyvavimą jaunimo ir jaunimo nevyriausybinių organizacijų veikloje“
19.	Vilniaus r.						Vilniaus r. sav. strateginiame plane nėra numatytų tikslų, uždavinių ir priemonių JP įgyvendinimui.
20.	Visagino						Visagino sav. strateginiame veiklos plane numatytas programos tikslas – „Sukurti palankią aplinką jauno žmogaus vertingam gyvenimui ir saviraiškai savivaldybės teritorijoje“, tikslui keliamas „01 uždavinys. Įgyvendinti jaunimo politikos priemones, padedančias jauniems asmenims geriau pasirengti savarankiškam gyvenimui. Taikomos priemonės: „Jaunimo politikos įgyvendinimas“, „Jaunimo savanoriškos tarnybos Visagino savivaldybėje programos įgyvendinimas“, „Atvirą darbą su jaunimu vykdančių organizacijų institucinės paramos programos finansavimas“;

	Rekomenduojama sritis numatyta savivaldybės veiklos plane
	Rekomenduojama sritis nenumatyta savivaldybės veiklos plane, arba plane nepavyko identifikuoti tam skirtų rodiklių pagal raktinius žodžius
	Rekomendacijos šioje srityje neteikiamos